
TARTU
ÜLIKOOLI
MUUSEUMIDE
AASTAARUANNE

2013

SISUKORD

1	SISSEJUHATUS.....	3
2	TARTU ÜLIKOOLI AJALOO MUUSEUM.....	7
3	TARTU ÜLIKOOLI KUNSTIMUUSEUM.....	26
4	TÜ MUUSEUMIDE TURUNDUS JA KOMMUNIKATSIOON.....	33

SISSEJUHATUS

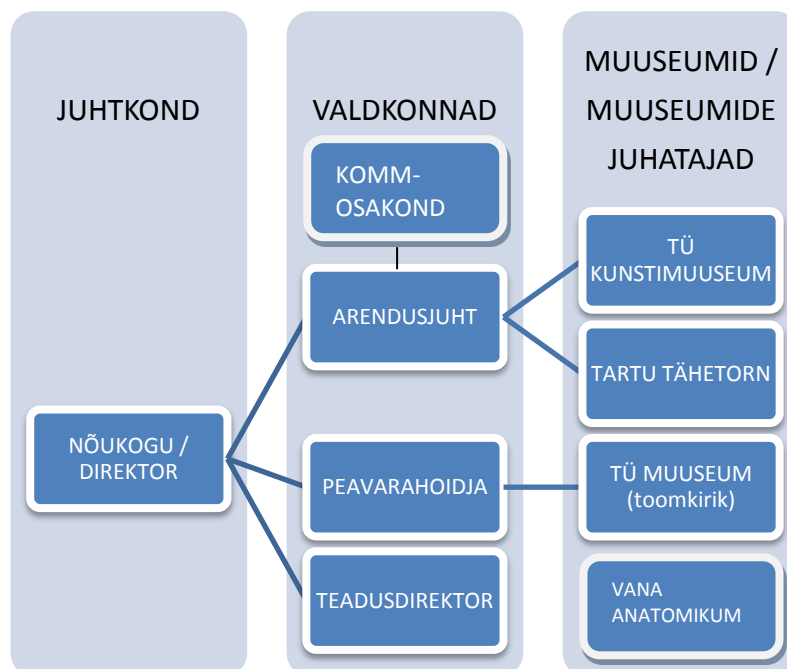
Tartu Ülikooli Muuseumide jaoks oli 2013. aasta muudatuste ettevalmistamise aasta – seda nii struktuuriliselt kui ka sisuliselt – pidades eelkõige silmas ettevalmistusi loodusemuuseumi uue ekspositsiooni loomisel.

2013. aasta II pool valmistati ette muuseumide reformi, mille tulemusena on alates 1.01. 2014 ülikoolis 2 eraldi muuseumi: **Tartu Ülikooli muuseum** (ülikooli ajaloo muuseumi ja kunstimuuseumi baasil) ning teise asutusena **Tartu Ülikooli loodusemuuseum ja botaanikaaed**. Valmistati ette uute asutuste põhikirjad ning muudatused sisestruktuuris.

Tartu Ülikooli muuseumi kontekstis oli üheks suurimaks muutuseks asutuse nime muutus (Tartu Ülikooli muuseum), mistõttu ei kasutata enam igapäevaselt TÜ ajaloo muuseumi nime.

Tartu Ülikooli Muuseum on nimetusena arusaadav, lühike; näitab kuuluvust, kaudselt ka teemat; on piisavalt suure üldistusega nimi; näitab, et muuseum on kõikide valdkondade muuseum; on sisuliselt selge - kaob küsimus, mis muuseumiga on tegemist (ajaloomuuseum või ajaloo muuseum); sobib oma üldnimetuse tõttu nn asutuse katusnimeks; samuti pole vähetähtis, et muudatus on väike ning selle kasutuselevõtt ei tohiks tekitada suuri probleeme ja arusaamatusi.

Tartu Ülikooli muuseum koondab lisaks ülikooli ajaloo muuseumile ka tähetorni, vana anatoomikumi ja kunstimuuseumi. Muutus ka struktuur: asutusel on üks direktor, teadusdirektor, peavarahoidja ja arendusjuht. Lähiaastatel on eesmärgiks tegelda suunal, et muuseumil oleksid ühised eesmärgid, ühine kompetents ning selge tööjaotus, kus poleks dubleerimist. Struktuur on järgmine:

Arutlusel oli ka valdkonna valimise temaatika. Kuna ülikooli läks üle valdkondlikkuse põhimõttele, siis pidid ka muuseumid valima oma valdkonna: loodusemuuseum valis *realia et naturalia* valdkonna ning ülikooli muuseum *socialia* valdkonna. Kui loodusemuuseumi valik küsimusi ei tekitanud, siis ülikooli

muuseumi puhul oli valik keerulisem, sest muuseumi ülesanne – kui soovida jätkata senisel kursil – on siiski olla kogu ülikooli muuseum ning olla seotud mitme valdkonnaga.

Socialia valdkonna kasuks otsustasime järgmiste argumentide toel:

1. Eelmise rektoraadi ajal võeti suund sellele, et muuseum oleks avalikkusele suunatud ülikooli tutvustav asutus – olulisimal kohal on kommunikatsioon ja teaduse populariseerimine – seega, et ei hakata arendama iseseisvat ja instituutidega konkureerivat teadustegevust. Loomulikult toimub teadustegevus kogude baasil koostöös erinevate institutsioonidega, kuid see **tegevus on seotud eelkõige teiste muuseumi põhifunktsioonidega**.
2. Kuna TÜM soovib jätkata ja arendada koostööd kõigi valdkondadega, siis on keeruline teha otsust teemapõhiselt. Valiku aluseks võiks olla **funktsioonipõhisus**. Kaasaegse muuseumi põhifunktsioonide hulka kuuluvad haridus, kommunikatsioon ja infokorraldus, mida arendatakse just praeguses haridus- ja sotsiaalteaduskonnas. Koostöö saaks olla nii õppe- kui teadustegevuses (sh praktikabaasiks nii andebaaside arenduse ja kogude korraldamise kui teadusprojektides ning näituste ja haridusürituste korraldamise osas). Mainitud funktsioonide arendusi või tulemusi saab muuseum rakendada hiljem sisulistes koostööprojektides erinevate valdkondade spetsialistidega. Seega ei välistata *socialia* valdkonnaga liitumisega sisulist ja teemapõhist koostööd teiste valdkondadega, vaid soovitakse saada tugevamaks partneriks ka teistele valdkondadele.
3. *Socialia* valdkond võiks toetada kõige enam muuseumi suunatust interdistsiplinaarsusele, sh soodustada koostööd kõikide valdkondadega, kuna *socialia* valdkonnana on ise kõige **interdistsiplinaarsem ning suunatud valdkonnaülesusele**.
4. Kuna muuseum on oma loomult **haridusasutus** ning soovib seda suunda tulevikus enam arendada, siis võiks praegune haridusteaduskond olla muuseumi üks peamisi partnereid – seotus uusima haridusmõttega (nt uurimusliku õppe rakendamine).
5. **Kommunikatsioonivaldkonna arendamine** on muuseumi arengus võtmeküsimuseks, kuna selle järgi määratletakse muuseumi tähendus ühiskonnas. Muuseumi eesmärk on kujuneda värskel lähenemise ja uusima metodoloogia abil oluliseks teaduskommunikaatoriks.
6. **Infoteadus** kui arenev valdkond võiks samuti soodustada kvaliteeditõusu ülikooli mäluasutustes ning konkreetsemalt ka muuseumi teemal – nimelt **muuseumi kui eriala** väljaarendamise näol. Peame Eesti väiksust arvestades oluliseks, et ka edaspidised muuseumid ja laiemalt mäluasutusi puudutavad algatused oleksid arendatud keskest kohast.
7. Muuseum soovib **suurendada teadus-arendustöö mahtu** koostöös erinevate valdkondadega – nii teaduslool, kunstiajaloo kui ülikooli ajaloo uurimise näol.

Loomulikult on ka väga mitmeid veenvaid argumente, mis kallutaksid kaalukaasi *humaniora* suunas – personali sarnase taustsüsteemi kõrval on kõige kaalukamaks sarnane teaduse tegemise loogika, metodoloogia.

Oluline on rõhutada, et nii *humaniora* kui *socialiaga* liitudes peaks muuseum olema ja jääma sisuliseks partneriks. Samuti ei tohiks muuseum muutuda valdkonna/teaduskonna muuseumiks. Nõukogu toetas muuseumi ettepanekut ning rektoraat kinnitas, et need otsused saab veel üle vaadata, enne kui põhimõttelisemate otsustega edasi minnakse.

Struktuurimuudatuste tõttu lõpetab töö ka senine teadusnõukogu.

1. Personal

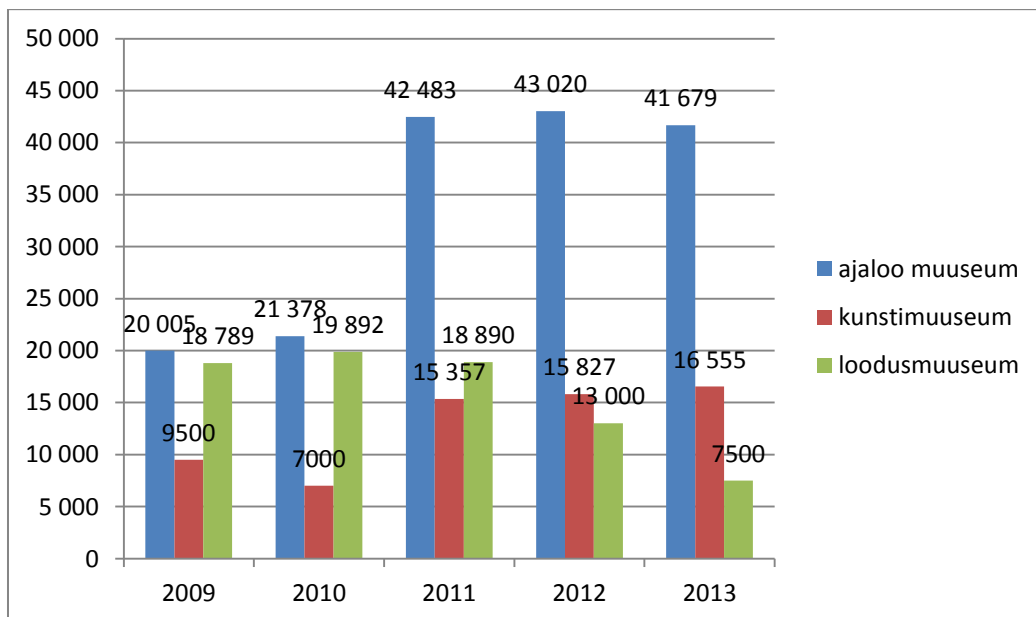
31.detsembri 2012 seisuga on muuseumis (kunsti-, ajaloo, loodusmuuseum) 86 töötajat (täidetud ametikohti 68,1).

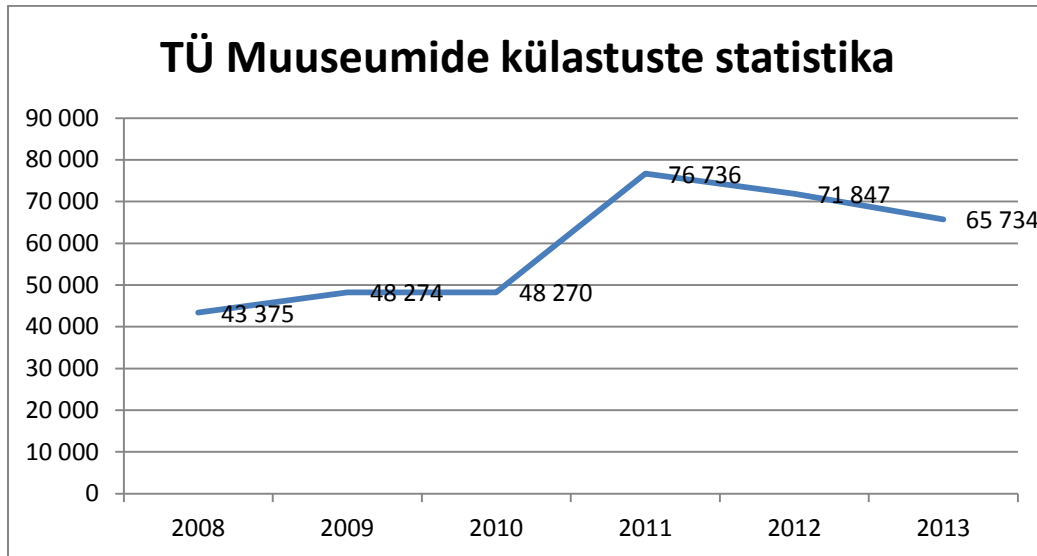
2. Põhifondi suurus

Põhifondi suurus 01.01.2014 (kunstimuuseum + ajaloo muuseum) – 103 703 museaali

3. Muuseumikülastuste statistika (TÜ AM ilma üritusteta)

Tabelites ei ole sisse arvestatud Teaduslinna ja muuseumi valge saali ürituste külalisi. **Koos Teaduslinna ja vastuvõttude külalistega teenindasid TÜ Muuseumid kokku üle 86 000 inimese.**

Muuseumide detailed aruanded on esitatud eraldi alfabeetilises järjekorras; kõige lõpus on ülevaade TÜ Muuseumide kommunikatsioonialasest tegevusest.

TÜ loodusmuuseum esitab oma aruande eraldi.

Koostas: Mariann Raisma
21.01.2014

TARTU ÜLIKOOLI AJALOO MUUSEUMI ARUANNE

SISSEJUHATUS

2013. aasta oli paljude muutuste aasta. Olulisemateks muutusteks olid ettevalmistused muuseumireformiks (jõustus 1.01.2014) ning samuti valdkonna valimise osas (vt pikemalt TÜ Muuseumide aruande sissejuhatus).

Vaadates teisi tegevusi 2013. aastal võiks välja tuua kolm olulist märksõna: remont, kosmosenäitus ning Hullu Teadlase kabinet.

Aasta mahukamate tööde hulka kuulusid I korruse fuajee remont ja lifti restaureerimine. Remondi käigus uuendati aastaid uuenduskuuri oodanud tambur, fuajee, garderoob, tualetid ning kassaruum. Kõige suurema muutuse tegid kahtlemata läbi tualetid, mis on nüüd hoone väärilised. Tualettide remondi käigus avastati fuajees ka hästi säilinud keskaegne hauakamber, mistõttu algselt planeeritud hauakivi eksponeerimise projekt tehti ümber ning otsustati näidata terviklikku lõiku keskaegsest kirikust kui matmispaigast (hauakamber, skeletikooptia, hauaplaat). Tegemist on Eestis ainulaadse ekspositsiooniga, kuna rohkem nii hästi säilinud hauakambreid pole leitud, rääkimata nende eksponeerimisest. Väike põrandaalune väljapanek on ka Eesti muuseumide aastaauhindade nominent muinsuskaitse kategoorias.

2013. aasta läheb ajalukku ka sellega, et restaureeriti Tartu vanim lift (Schindler & Co, 1927-28), millega saab nüüd üle aastate taas sõita.

Näituseprojektidest oli 2013. aastal kindlasti kõige kaalukam muuseumi aastanäitus, mis sel korral tehti koostöös Tallinna Tehnikaülikooli Muuseumiga: „Eesti jälg kosmoses - kosmose jälg Eestis“. Esimest korda initsieeriti näituseprojekt kahe ülikoolimuuseumi vahel, mis võimaldas projekti panustada mõlema ülikooli parimatel oma ala spetsialistidel. Tegemist on lisaks atraktiivsele väljapanekule ka teaduslooliselt väga kaaluka näitusega, kuna suur osa materjalist on esmakordselt kokku kogutud, dokumenteeritud ning eksponeeritud. Näitus on ka Eesti muuseumide aastaauhindade nominent näituste kategoorias.

Kolmas oluline arendus oli 1. mail avatud Hullu Teadlase kabinet, mis oli mõeldud muuseumi kõige väiksematele külastajatele. Hullu Teadlase kabinet on uus algatus teaduse populariseerimiseks, millega muuseum soovis pakkuda lastele vanuses 5-15 aastat atraktiivsel ja inspireerival moel erinevaid teadust populariseerivaid tegevusi ja programme. Lisaks on Hullu Teadlase osalusel toimunud suurüritusi nii muuseumis kui väljaspool, mis on sihtgrupi poolt väga hästi vastu võetud. Eriti populaarseks on osutunud erinevad sünnipäevaprogrammid (4 kuu jooksul 88 programmi).

Ülikooli ajaloo muuseumi kui **Eesti kultuuriloolise rahvuskollektsiooni osa** finantseeriti HTM kaudu, mis võimaldas jätkata kollektsioonide sisestamist andmebaasidesse (Ester, DSpace, MuIS) ja digiteerimist. Eesti muuseumide Infosüsteemi (MuIS) on sisestatud 21 776 museaali andmed. Mitmete teadusartiklite kõrval andis muuseum välja ka **41. numbri Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi**: „Teadusinnovatsiooni tee praktikasse“ (294 lk).

TÜ ajaloo muuseumi külastatavus jäi suures plaanis samale tasemel eelmise aastaga: **kokku teenindas muuseum üle 62 000 inimese** (neist 41 679 muuseumikülastust; lisaks Teaduslinna külastused ning valge saali üritused). Positiivseks võib lugeda, et oluliselt on suurenenud toomkiriku külastuste arv (tornide külastatavus on vähenenud) ning samuti näeb tõusutrendi nii ekskursioonide kui haridusprogrammide osas – eriti tasub esile tõsta huvi tähetorni haridusprogrammide vastu (111 programmi).

Kuigi omatulu võrreldes 2012. aastaga vähenes (üheks põhjuseks oli ka remont), olid heaks toeks meie väärt partnerid. TÜ ajaloo muuseum sai lisaks Tartu Ülikoolile toetust ka Tartu Linnavalitsuselt, Eesti Kultuurkapitalilt, Tartu Kultuurkapitalilt, Hasartmängumaksu Nõukogult, SA Archimedeselt, SA-lt Eesti Teadusagentuur ning Haridus- ja teadusministeeriumilt. Lisaks toetasid muuseumi tegevust oma toodetega ka mitmed firmad.

EAS-lt sai toetuse projekt „Tartu tähetorni astronoomiline 3D virtuaalreaalsusruum“, kuid ülikool otsustas seda projekti mitte realiseerida.

Personali poolelt on kindlasti kõige rõõmustavam uudis teaduse populariseerimise vallast: nimelt sai Eesti teaduse populariseerimise konkursil elutöö preemia Tartu tähetorni üks hingi **Helle Jaaniste** koos Jaak Jaanistega.

Aasta kolleegipreemia – Aasta Tullio – sai **Made Sokk**.

Alates 1.02.2013 asus muuseumis näituste meistrina tööle Harry Rull; alates 1.09.2013 asus muuseumis arendusjuhina tööle Mairo Rääsk.

Paraku on ka mitmed teemad, mis seisavad, kuna pole raha nende teostamiseks. Lahendamist vajavad teemad (valik):

- Lossi 25 tagumised tualetid (+ erinevad remonttööd Lossi 25-s).
- Morgensterni saali planeeritud Tartu Ülikooli uue püsinäituse „Tartu vaimu otsingul. Ülikooli lugu“ koostamine ja teostamine. Näitus eeldab remonti Morgensterni saalis ning suuri ressursse korraliku näituse tegemiseks; tuleb jätkata taotlemist (2014-2015).
- Vana Anatoomikumi sisukontseptsiooni loomine ning hoone restaureerimiseks ja ekspositsiooni loomiseks vajaliku rahastuse otsimine (2014-2015).
- Anatoomikumi plaanide muutmiseks tuleb uuesti läbi mõelda reaalteaduste eksponeerimise võimalused ülikooli muuseumis.
- Astronoomi maja remont (2014-2015) + tähetorni välialad.
- Tornide arendusprojekti II etapp.
- TÜ muuseumi kogude kandmine Eesti Muuseumide Infosüsteemi (2014-2018).

4. Personal

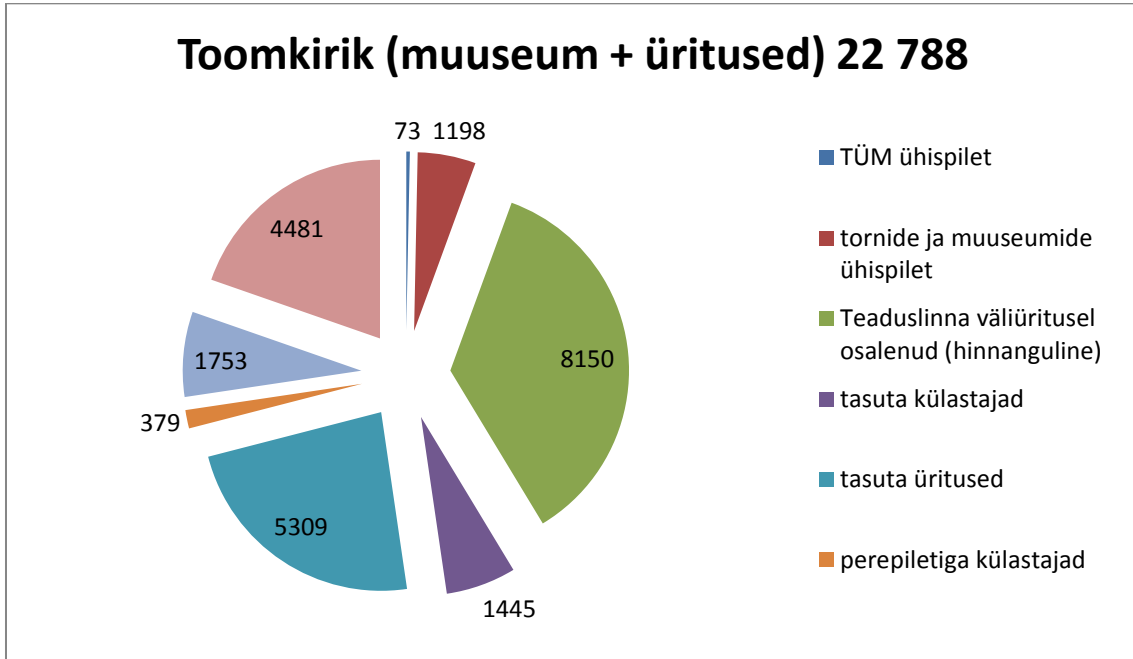
31.detsembri 2012 seisuga on muuseumis 28 töötajat (täidetud ametikohti 21,55). Toomkiriku tornides töötasid hooajalised piletimüüjad.

5. Põhifondi suurus

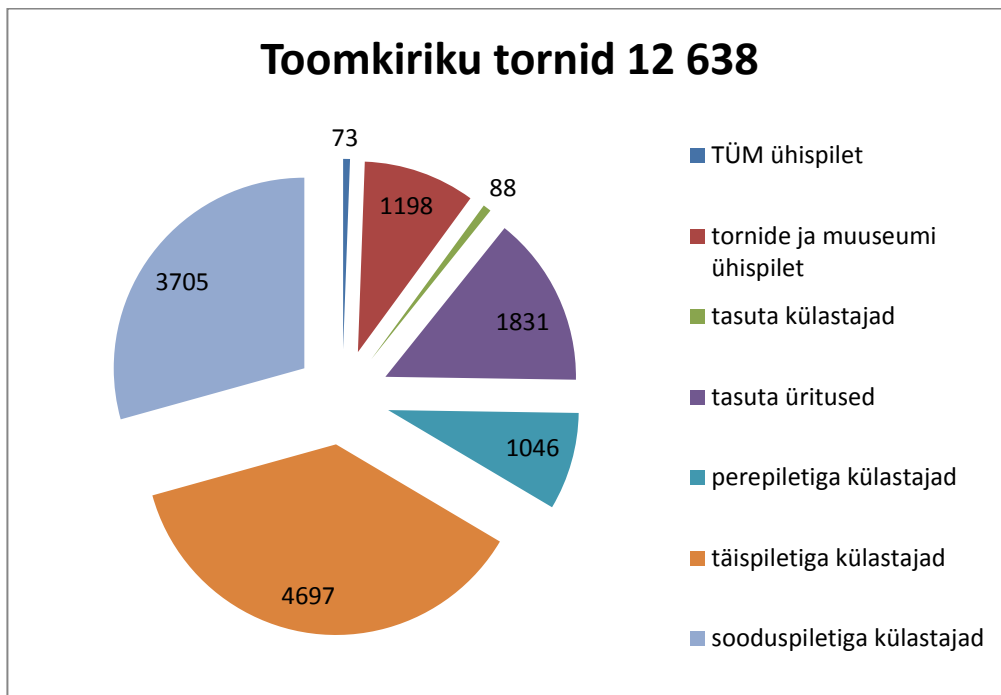
Põhifondi suurus 01.01.2014 – 73 398 sü.

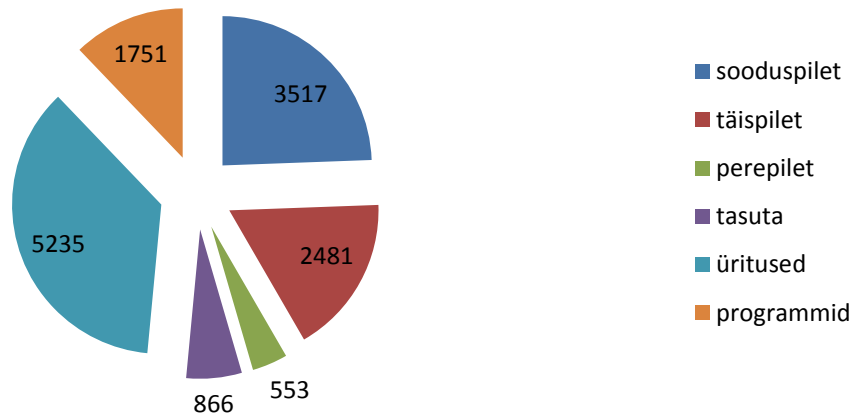
6. Muuseumikülastuste statistika

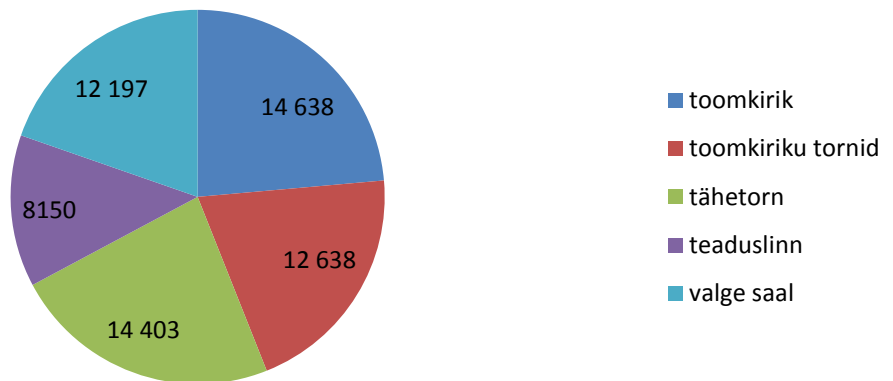
Üritused: teeõhtud, kohviõhtud, loengud, esitlused, volbriprogramm, teaduslinn, teadlaste öö, muuseumipäev, akadeemilise pärandi päev, perepäev, muuseumiöö, kevadpäevad, avamised

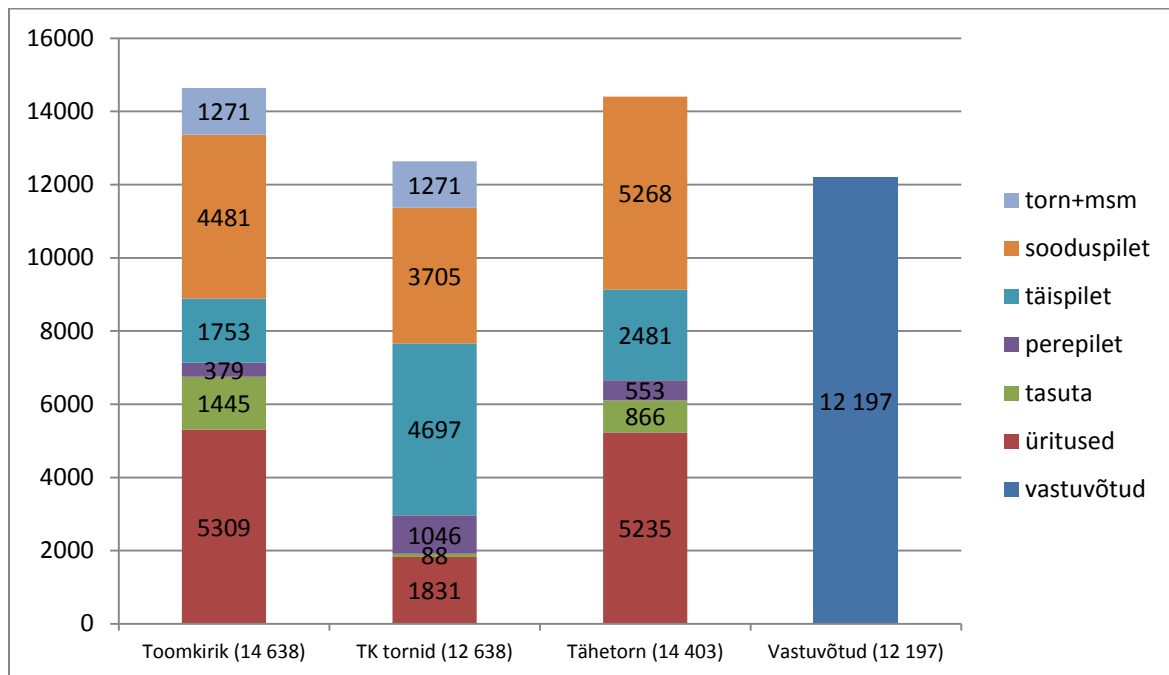
Tartu Tähetorn 14 403

TÜ ajaloo muuseumi külastused ja üritused kokku 62 026

Külastuste statistika hoonete ja piletitüüpide kaupa:

Lisaks toimus 2013. aastal muuseumis 110 üritust, millele osales 12 197 inimest:

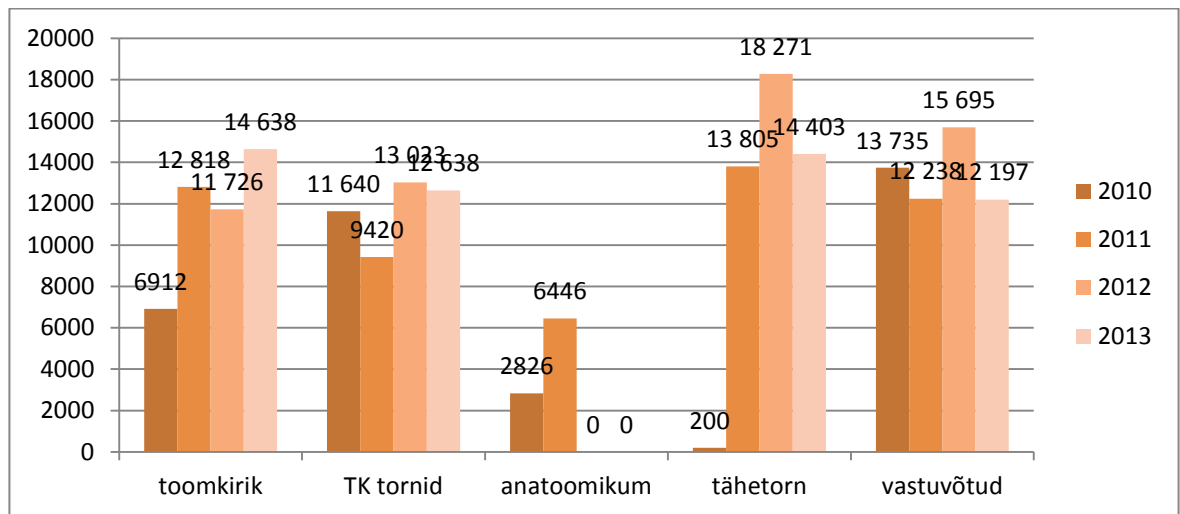
- 17 konverentsi/seminari
- 41 vastuvõttu
- 20 abielutseremooniat
- 4 sünnipäeva/juubelivastuvõttu
- 4 raamatu/programmiesitlust
- 16 kontserti
- 8 aktust.

Kokku teenindas muuseum 53 876 inimest; koos teaduslinnaga ligi 62 030 inimest.

Külastuste võrdlus 2010-2013

- 2010 külastusi kokku: 21 378
- 2011 külastusi kokku: 42 473
- 2012 külastusi kokku: 43 020 (ilma valge saali ürituste ja teaduslinnata)
- 2013 külastusi kokku: 41 679 (ilma valge saali ürituste ja teaduslinnata)

Külastuste võrdlus 2010-2013

7. EKSPOSITSIOON JA NÄITUSED

5.1. Muuseumi korraldatud ekspositsioonid ja näitused TÜ ajaloo muuseumis

1. mai 2013 avati **Hullu Teadlase kabinet** (V k)

(idee: Virko Annus, Kadri Kasterpalu, Mariann Raisma; projektijuhid: Virko Annus, Terje Lõbu; kunstnik: Margot Sakson)

Ajutiste näituste saal

11.04. avati koostöönäitus TTÜ muuseumiga „**Eesti jälg kosmoses – kosmose jälg Eestis**“

(TÜ AM kuraatorid: Viljar Valder, Lea Leppik, Janet Laidla, Kadri Tinn, kujundus: Tea Tammelaan ja Mari Kadarik)

18. mai – september „**Fotod ellu!**“ (valge saal, Morgensterni saal)

(kuraatorid: Terje Lõbu, Virge Lell, Aile Tammiste; kujundus: Margot Sakson)

12. juuli – 15. september, avatud Pärnu Muuseumis

„**Kellu ja kitarriga. Eesti üliõpilasmaleva töösuved**“

Koostöös Eesti Rahva Muuseumiga

(TÜ ajaloo muuseumi poolne kuraator Terje Lõbu)

Uue museaali vitriin – Tulnukas:

Jaanuar - märts - Spikripintsak 1970-80ad a.

September-detsember - Vesivann "Pharm. Institut zu Dorpat 1844"

5.2. Rändnäitused

„**Kukruse kaunitar ja tema kaasaegsed: Eesti rikkalikem kalmistu muinas- ja keskaja piirilt**“. 13. detsember 2012 –23. veebruar 2013 Võru Muuseumis

„**Tervise kaitsel**“. 30. oktoober–15. detsember Tartu Kiirabis

5.3. Püsiekspositsiooni uuendamine

Juuni 2013: interaktiivne mäng III k fuajees: Kui hästi tunned Tartu Ülikooli ajalugu?
(Projektijuhid: Terje Lõbu, Margot Sakson, Mariann Raisma; teostus: Dada, Vako Värkstuba)

August-oktoober 2013: fuajee ekspositsiooni uuendamine

Keskaegse hauakambri ja Stephanus de Velde hauaplaadi säilitamine ning eksponeerimine Tartu Ülikooli ajaloo muuseumi fuajees (projektijuhid: Mariann Raisma, Tiina Vint, Margot Sakson)

Hauaplaadi restaureerimine: Merike Limberg (OÜ Vana Tallinn), Sisekujundus: Taisi Kadarik, Ehitusinsener: Jaak Ilves, Ehitus: OÜ Haspo, Arheoloogid: Martin Malve, Heiki Valk (mõlemad Tartu Ülikool), Arvi Haak (Tartu Linnamuuseum), Skeleti koopia: Lea Ojam (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia), Hauakasti seisundi analüüs: Anna Liisa Sikk (Eesti Kunstiakadeemia), Graafiline disain: AD Neway, Konsultandid: Kurmo Konsa (Tartu Ülikool), Helve Ilves, Tiina Kala (Tallinna Linnaarhiiv). Koostööpartnerid: Tartu Ülikool, Tartu Linnamuuseum, Tartu Linnavalitsus

5.4. Teiste muuseumide, organisatsioonide näitused TÜ ajaloo muuseumis

16. jaanuar – 30. juuni

„Kuidas näidata inimest? Anatoomiliste õppevahendite ajalugu“,
Eesti Tervishoiumuuseum (Morgensterni saal)

6.-29. september

Leedu mõisad.

Leedu Vabariigi suursaatkond (valge saal)

27. september – 1. Detsember

Ruumi pilt/21012. Eesti parimad interjöörid ja disain.
Eesti Sisearhitektide Liit (Morgensterni saal)

18. detsember 2013 – 02. 02. 2014

Elmar Kaldi fotonäitus.

TÜ Multimeedia (liftivõre)

5.5. Ekspositsioonide ja näituste ettevalmistustööd

- uus püsinäitus „Tartu vaimu jälgedel. Ülikooli lugu“ Morgensterni saalis (projekt ootab rahastust)
- Aastanäitus „Pea asi“ (projektijuht Terje Lõbu, kuraator Ken Kalling; kujundus Ruumilabor)
- Vana Anatoomikumi teadusloo galeriid (ootab projekti osas selgust)

6. HARIDUSTEGEVUS (2013)

6.1. Ekskursioonid TÜ ajaloo muuseumis (toomkirikus)

Muuseumi giidiga toimunud ekskursioonide arv: **81** (42 eesti keeles, 19 inglise keeles, 9 vene keeles, 11 saksa keeles).

Muuseumi giidiga toimunud ekskursioonidel osalenuid: **1618**

6.2. Ekskursioonid ja planetaariumietendused Tartu Tähetornis

Tähetorni ekskursioone: **47** (umbes 1100 õpilast) ja planetaariumietendusi: **60** (umbes 1300 õpilast).

Võrreldes 2011. aastaga on ekskursioone tellitud vähem ja planetaariumietendusi rohkem. Suurim grupp oli 4. klasside õpilased.

6.3. Haridusprogrammid TÜ ajaloo muuseumis (toomkirikus)

- Läbi viidi **50** haridusprogrammi (1 kultuurilugu, 4 kuidas tikuga elevanti tõsta ehk mehhaanika (HT), 4 keemiateatrit, 2 võlukettad, 5 T-särki, 4 tudengiriiki, 1 nähtav ja nähtamatu, 1 kõnekunst, 2 kuidas ma ei tea midagi (HT), 1 orienteerumine Toomel, 3 liivakellaprogrammi, 4 rootsi aja programmi, 4 ilm ja kliima (HT), 9 kosmoseprogrammi, 1 silmaprogramm (HT), 4 HT programmi)
Pedagoogilistes programmides osalenuid: **1069**
- **Hullu Teadlase sünnipäevaprogrammid** (al september): **88**
Sünnipäevadel osalenuid: **1131**

6.4. Haridusprogrammid Tartu Tähetornis

Läbi viidi **111** haridusprogrammi (1751 õpilast).

7. ÜRITUSED JA PROGRAMMID

7.1. Teeõhtud teadlasega

- 6. märts 2013 – Garri Raagmaa „Asustuse ja rahvastiku tulevikusuundumused“
- 22. aprill 2013 – Anti Selart „Keskaegne Liivimaa Euroopa tõmbetuultes 14. sajandil“
- 8. mai 2013 – Tambet Teesalu „Targad (vähi)ravimid“
- 25. september 2013 – Ene-Margit Tiit „Rahva ja eluruumide loendus – mida see ütles eesti rahvastiku kohta“
- 29. oktoober 2013 – Richard Villems „Täisgenoomne ajastu“ inimkonna geneetilise varieeruvuse tekke ja arengu uurimisel on alanud“
- 12. november 2013 – Ülle Jaakma „Katseklaasivasikast kloonimiseni ja transgeense lehmani“
- 5. detsember 2013 – Uno Veismann „Päikese ultraviolettkiirgus: head ja halvad küljed, mõõtmine“

7.2. Kohviõhtud Toomel

- 14. jaanuar – Helje Kaarma
- 18. veebruar – Peeter Vihalemm
- 15. aprill – Heidi-Ingrid Maaros
- 13. mai – Malle Salupere

7.3. Üritused

- 28. märts – kohtumine **Indrek Harglaga**
- 13. aprill – **Kosmosenäituse perepäev**, millega tähistati 52 aasta möödumist Juri Gagarini kosmoselennust
- 1. mai – **Hullu Teadlase kabineti avamine koos toimunud perepäevaga**. Üritus kuulus ka samal ajal toimunud Tartu Kevadpäevade kavasse
- 18. mai – **Muuseumiöö** „Öös on inimesi“

1. juuni – **lastekaitsepäeva** raames osaleti muuseumi programmidega ülelinnalisel üritusel Tartu kesklinnas. Hull Teadlane esines üldlaval.
- 18.-20. juuli – **Toomokino** toomkiriku varemete vahel koostöös Tartu Elektriteatriga (Teaduslinna rames)
- 20.-21. juuli – **Teaduslinn Toomel**. Seotud suurüritusega Tartu hansapäevad, mis kandis nimetust „Lõhnavad Tartu hansapäevad“. Programmid ja töötoad Toomemäel (toomkiriku ja tähetorni ümbruses), TÜ ajaloo muuseumis (toomkirikus) ja tähetornis. Hull Teadlane avas koos linnapeaga Hansapäevad.
1. september – **tarkusepäev** Kүүni tänaval oli väljas muuseumi installatsioon ja Hull Teadlane tegutses.
28. september – **Teadlaste Öö**
5. oktoober – kosmosenäitusega seotud **Marsiteemaline perepäev** teemal „Punase planeedi mõistatus“
- 15.oktoober – **Tudengite Sügispäevadel osalemine**: festivali raames olid õhtul pimedas toomkiriku tornid avatud
25. oktoober – **Ülikooli perepäev**
- 6.-8. november – **isadepäeva nädala** raames toimunud lasteaia rümadele **programmid** kosmosenäitusel
10. november – **isadepäeva hommiku programm** kosmosenäitusel
17. november - **Akadeemilise pärandi päev**
12. detsember – Tartu advendikalendri raames **Hullu Teadlase suur lumeeksperiment**
29. detsember – **Hullu Teadlase eksperiment „Aja mõõtmine“**

Lisaks oli muuseum tasuta avatud TÜ lahtiste uste päeval lahtiste uste päeval osalejatele ja Academia Gustaviana 381. aastapäeval.

Hull Teadlane osales mitmetel üritustel väljaspool muuseumit (Uue Õue avamine, Jänku Jussi värviraamatu esitlus Kaubamajas jms).

Septembri alguses toimusid majandusteaduskonna esmakursuslastele tasuta ekskursioonid meie ekspositsiooni ja ülikooli ajaloo tutvustamiseks.

8.TEADUSTÖÖ

8.1. Konverentsid

6. detsember – TÜ muuseumi rahvusvaheline aastakonverents „**Keelevahetus ülikoolis – probleem või võimalus?**“

Birute Klaas-Lang (University of Tartu, University of Helsinki) Language policy and legal space in Academic Research and Higher Education (Lithuania, Latvia, Estonia)

Andris Sne (Latvian University) History research and studies between languages and politics: the linguistic issues in the University of Latvia during the 20th century

Eugene Petrov (Saint Petersburg State University) «Bilinguals» and «polyglot» of the «Russian Abroad»: the Case of Baron Korff's academic biography in the Universities of Finland, Estonia and US in 1905-1924

German Dudchenko (Nevsky Institute of Language and Culture) Russian Language in the Universities of Heilongjiang Province in China

Josep Soler-Carbonell (University of Tartu, University of Tallinn) Language policies and the language(s) of Ph.D. dissertations at the University of Tartu. A diachronic overview

Virve Vihman (University of Tartu) English in the Estonian national university: harmonious coexistence or irreconcilable tensions?
 Olaf Mertelsmann (University of Tartu) Will English be the New Latin in University Education?
 Kaidi Kriisa (TÜ klassikalise filoloogia doktorant) Keelevahetusest Academia Gustaviana ja Academia Gustavo-Carolina perioodi akadeemilises kirjavahetuses: ladina keel ja rahvakeeled
 Ludmila Dubjeva (TÜ raamatukogu) Professor õppekeele vahetuse situatsioonis: J. F. Šmurlo Tartu Ülikoolis
 Toomas Anepaio (TÜ õigusteaduskond) Keelevahetus kui mälupiir
 Kersti Taal (TÜ raamatukogu) Keeleküsimus Õpetatud Eesti Seltsis
 Jaan Kasmel, Tiiu Kasmel (TÜ füüsilise antropoloogia keskus) Tartu ülikooli arstiteaduskonna õppejõudude isikkoosseisu muutumisest a-tel 1919-39 ja esimestest eestikeelsetest õpikutest arstiteaduskonna üliõpilastele
 Ilmar Vaaro (TÜ ajakirjanduse, kommunikatsiooni ja infoteaduste instituut) Friedrich Puksoo metamorfoosid

8.2. Publikatsioonid

- Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi nr 41 „**Teadusinnovatsiooni tee praktikasse**“ (296 lk) koos veebiversiooniga (koostaja Lea Leppik). Toetasid Tartu Saksa Kultuuri Instituut ja Teadusajaloo ja Teadusfilosoofia Eesti ühendus. Veebiversioon sai esmakordselt eraldi ISSN ja ISBN numbrit.

Lisaks muuseumitöötajate kirjutatud või kogude kohta käivatele artiklitele, mis on toodud eraldi, ilmusid numbris järgmised artiklid:

Tohvri, Epi. Liivimaa Üldkasuliku ja Ökonoomilise sotsieteedi esimene põhikiri ning selle ideelised allikad (11-30)

Rosenberg, Tiit. Baltisaksa põllumeesteseltside võrgustiku kujunemisest (31-66)

Märt Uustalu. Liivimaa Üldkasuliku ja Ökonoomilise Sotsieteedi liikmetest 1792-1918 (67-92)

Malle Salupere. Jannseni Eesti Põllumees (1868-1880). (93-109)

Tiiu Oja, Lea Teedema. Liivimaa Üldkasulik ja Ökonoomiline Sotsieteet arhivaari pilguga (111-129)

Erki Tammiksaar. Liivimaa Üldkasulik ja Ökonoomiline Sotsieteet ning teadmiste areng Eesti ala kõrgussuhete kohta 19. Sajandil (130-145)

Hillar Kala. Liivimaa Üldkasulik ja Ökonoomiline Sotsieteet kui innovaatiline ühistegevusorganisatsioon (146-161)

Eli Vahtramäe. Põllumajandus rahvatarkuse ja teaduse vahel: folkloristi vaade (204-220)

- **Toomemäe tutvustava raamatu koostamine** (suunatud sise- ja välisuristidele; toimetaja Lea Leppik, koordinaator: Kadri Kasterpalu).
- **„Tartu Toomkirik“ projekti algatamine** (suuremahuline allikapublikatsioon toomkiriku ajaloost; koordinaator: Mariann Raisma, toimetaja: Krista Andreson (TÜ))

8.3. Muuseumitöötajate ilmunud artiklid

Ilomets, Tullio (2013). Ajalooline proovikaal Tartu ülikooli ajaloo muuseumis. Tartu Ülikooli Ajaloo Küsimusi, 41, 231 - 260.

Kalling, Ken (2013). Prof. Elmar Leppiku tööst paguluses. Agraarteadus : journal of agricultural science: Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi väljaanne, XXIV(2), 95 - 98.

Kalling, Ken; Heapost, Leiu (2013). Racial Identity and Physical Anthropology in Estonia 1800-1945 . Felder, Björn; Weindling, Paul (Toim.). Baltic Eugenics. Bio-Politics, Race and Nation in interwar Estonia, Latvia and Lithuania (83 - 114). Amsterdam: Rodopi

Kalling, Ken (2013). Kole-härra ja Tartu teadlased. Joogivee mikrobioloogilistest uuringutest Tartus 19. sajandi lõpul. Tartu Ülikooli Ajaloo Küsimusi, 41, 163 - 180.

Kalling, K. (2013). Application of Eugenics in Estonia 1918-1940 . Felder, Björn; Weindling, Paul (Toim.). Baltic Eugenics. Bio-Politics, Race and Nation in interwar Estonia, Latvia and Lithuania (49 - 82). Amsterdam: Rodopi

Laidla, Janet (2013). (Review) Dennis Hormuth: Livonia est omnis divisa in partes tres. Studien zum mental mapping der livländischen Chronistik in der Frühen Neuzeit (1558–1721) . Nordost-Archiv: Zeitschrift für Regionalgeschichte. Neue Folge, XXI, 276 - 279.

Laidla, Janet (2013). Gootitsismist Balti varauusaegses ajalookirjutuses. Ajalooline Ajakiri, 4, xxx - xxx. [ilmumas]

Leppik, Lea (2013). Jaama pudrett ehk Miks Tartu sai veevärgi nii hilja. - Tartu Ülikooli Ajaloo Küsimusi, 41, 181 - 203.

Leppik, Lea (2013). Gaasivalgus Tartus 1846-1976. - Uurimusi Tartu tööstusest enne Teist maailmasõda (109 - 122). Tartu: Tartu Linnamuuseum

Leppik, Lea; Mikelsaar, Marika (2013). Kosmonaudid, laktobatsillid ja Tartu. - Horisont, 3, 47 - 48.

Leppik, Lea (2013). Hallid puumajad ja värvikad isiksused. – Sirp. 4. Aprill

Leppik, Lea (2013). Väikerahva proovikivi - humanitaarkultuur ja rahvusvahelistumine. – Tartu Postimees. 2. dets.

Lõbu, Terje (2013). Kaasavad näitused ülikooli ajaloost. Lea Leppik (Toim.). Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi (270 - 276). Tartu: Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum

Raisma, Mariann (2013). What made Soviet museology so powerful? Methodology of permanent exhibitions in the history museums. Art History Supplement, 3, 14 - 28.

Raisma, Mariann (2013). Tartu Ülikooli ajaloo muuseumi 2012. aasta aruanne. Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi (289-296). Tartu: Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum

Mariann Raisma. VÕIM JA MÄLU. Muuseumi rolli muutumine Eesti NSVs 1940.-1950. aastate I poolel // Maastik ja mälu: Eesti pärandiloome arengujooni. Sooväli-Sepping, H., Kaljundi, L. (Toim.). Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus [ilmumas]

Mariann Raisma. Eestimaa Provintsiaalmuuseumi näituse tegevus 1864–1918 // Varia Historica VII. Toim. T. Liibek. Eesti Ajaloomuuseum, 2014. [ilmumas]

Sisask, Sirje (2013). Professor Dragendorffi teadustegevuse jäljed Tartu Ülikooli ajaloo muuseumi kogudes . Teadusinnovatsiooni tee praktikasse, Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi, XLI, 261 - 269

8.4. Kogude kasutamine publikatsioonides

Abel, Tiina. Näituse „Pildiplahvatus“ kataloog. Eesti Kunstimuuseum, 2014 [ilmumas]

Kallaste, Kadri (2013). Preservation of wallpapers as parts of interiors : addressing issues of wallpaper conservation on the basis of projects carried out in Austria, Estonia. (doktoritöö) Tallinn : Eesti Kunstiakadeemia. 384 lk.

Kalender 2014. Koostaja Tiina Abel. Eesti Kunstimuuseum, 2013

Kurs, Ott. Pent Nurmekund (käsikiri)

Leimus, Tiiu. Eesti medalid. Tallinn [ilmumas]

Linnap, Peeter. EKM pildiplahvatus. Tartu kõrgema Kunstikooli toimetised [ilmumas]

Mikelsaar, Marika (2013). Kuidas Tartu mikrobioloogid uurisid kosmonautide laktobatsille. – Teadusinnovatsiooni tee praktikasse, Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi, 41, 277-288.

Palm, Ille. Karl Schlossmann (käsikiri)

Savage-Smith, Emilie (2013) [Oxford]. An Arabic celestial globe in Tartu. - Teadusinnovatsiooni tee praktikasse, Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi, XLI, 221-230.

Sibul, Karin. Conference interpretation in Estonia: Developments during the Post-Transition Period. Tartu Ülikool, doktoritöö

Pidevalt kasutatakse materjale ajakirjas UT.

8.5. ETTEKANDED

8.5.1. Ettekanded rahvusvahelistel konverentsidel

Lea Leppik. 25. märts, ettekanne „Реставрация Тартуской обсерватории и первый опыт музея“ konverentsil St Peterburi Polütehnilises ülikoolis „Problems and Prospects for the Development of Science Museums“

Lea Leppik, 15. juuni, ettekanne „Мультикультурный Тартуский университет в первую треть XIX века“ Jerevan, Jerevani ülikooli ja Hatshatur Abovjani muuseumi konverentsil „Hatshatur Abovjan kultuuride ristteel“

Lea Leppik, ettekanne „History of Education as reflected in Estonian Museums“, 26-29 juuni, haridusajaloo (ICOMI koolimuseumide komisjon) konverentsil Sloveenias Ljubljanas

Lea Leppik, ettekanne „University of Tartu – the best place for the next meeting of SIC“ 24. juuli, 32nd Scientific Instrument Symposium, Manchester

Mariann Raisma. How to create the treasury of the university? XIV Universeumi võrgustiku kohtumine / Valencia ülikool

L. Leppik osales ka Tartu linnamuuseumi venekeelse rahvusvahelise konverentsi „Tartu – Vabaduse saar“ ettevalmistamisel ja modereeris ühte sektsiooni.

8.5.2. Ettekanded

Ken Kalling. Salapärase Elmar Leppik. Eesti Maaülikoolis 30. okt Põllumajandusmuuseumi teadusajaloo päeval

Ken Kalling. Miks muda ravib? Teaduslooline ülevaade kuurortravi põhjendustest 27. novembril Pärnu kolledzhis

Ken Kalling. Varasemad vee kvaliteedi uuringud Eestis. Emeriitprofessor Astrid Saava 75. sünnipäeval 25.02.2013 TÜ ajaloo muuseumi valges saalis

Muuseumitöötajate populaarteaduslikud ettekanded

Terje Lõbu, Tiina Vint. „Ülikooli varakamber“. Eesti Muuseumide aastakonverents, 31.01.2013

Janet Laidla. „Karl Williams – pärisorjast teleskoobimeister“, Tartu tähetorni Astronoomiaring, 1.10.2013

Mariann Raisma. „Toomemäe arendusprojekt“. Ettekanne Eesti Muuseumide aastakonverents, 31.01.2013

Mariann Raisma. Kuidas portreterida akadeemilist vaimu? Tartu Ülikool, väarikate ülikool, 20.09.2013

8.6. Teadus- ja koostööprojektid

- Lea Leppik osales sihtfinantseeritavas teadusteemas SF0180040s08 „Ideede ja teooriate levik ja retseptsioon Baltimaades Rootsi ja Vene võimuperioodil (17. saj. -20. saj. algus)“
- Janet Laidla osales grandiprojektis ETF8205 „Vesimärgid ja paberi ajalugu varauusaegses Eestis“
- ETAGile esitatud PUT taotlus „Innovatsiooni jõudmine Eesti ühiskonda“ jäi rahastuseta.

9. HOIU- JA KOGUMISTÖÖ

9.1. Muuseumi põhifond koosneb:

- 1) Ajalooline esemeline kogu (teadusriistad, õppevahendid, kultuuriloolised esemed) Aj – 20 446 sü.
  - 2) Ajalooline kunstikogu AjK – 793 sü.
  - 3) Arhiivkogu (trükised, dokumendid) Ar – 33 502 sü.
  - 4) Fotokogu (fotod, negatiivid, digifotod) F – 17 802 sü.
- Kokku seisuga 01.01.2013. a. – 72 543 sü.

9.2. Põhifondi juurdekasv 2012. aastal kokku 855 museaali:

- 1) Aj – 47 sü;
  - 2) AjK – 4 sü;
  - 3) AjKF -18 sü;
  - 4) AjM – 34 sü;
  - 5) Ar – 242 sü;
  - 6) F – 510 sü.
- Kokku seisuga 01.01.2014 – 73 398 sü.

Muuseumikogu on täienenud TÜ geograafia, keemia, farmaatsia, füüsika jt TÜ instituutidest kogutud ajalooliste esemete ja arhiivmaterjalidega. (L. Kriis, T. Ilomets). Annetustena laekusid prof. Ain-Elmar Kaasiku Uppsala ülikooli audoktori diplom jt rahvusvaheliste seltside tunnistused, TÜ närvikliiniku ajalugu kajastavad digifotod, ülikooli õppejõudude Mustametsa sporditare (1959-2003) arhiiv (üleandja Arvo Tikk), fotod Tartu Ülikooli aastapäeva (2002) tähistamiselt (üleandja Reet Mägi), Eesti ajaloolise kliima (1000-1923) kartoteek (üleandja Andres Tarand), Tartu Ülikoolis konstrueeritud tele-elektrokardiograaf (üleandja Leo-Henn Humal) jpm. Ostudena soetati trükiseid ning müomeeter „Myotom 3“ (autor Arved Vain).

9.3. Põhifondi inventuurid kogude lõikes

- 1) Arhiivkogu (Ar) – 339 museaali olemi kontroll (ÜAM 1337:1 Ar kuni ÜAM 1378:3 Ar). (V. Lell, L. Leppik, T.Vint);
- 2) Ajalooline (kultuurilooline) kogu (Aj) olemi kontrolli jätkamine (ÜAM 1338:1 kuni ÜAM 1374:20 Aj). (T.Vint, V. Lell, M. Tuuling);
- 3) Ajalooline (teaduslooline) kogu (AjKF, AjM, AjAM, Aj) – 593 museaali olemi kontroll (M.Tuuling, S.Sisask, T.Vint).

Olemi kontrollide käigus museaalid puhastatud, korrastatud, vahetatud ja valmistatud ümbriseid, kontrollitud ja täpsustatud andmebaase jms.

9.4. Restaureerimine ja konserveerimine

- 1) Korraldatud muuseumi mööblikogu 5 eseme restaureerimine (kirjutuslaud ÜAM 1510:67, endised õpetatud nõukogu lauad 3 tk 567:4-6, raamatukapp 1496:5 Aj. (L.Kriis, M.Meus);
- 2) Kahe ajaloolise fotoateljee tausta konserveerimine Eesti Kunstimuseumis (seoses eksponeerimisega näitusel);
- 3) Ülikooli kultuurivara haldamine: kultuuriväärtuslike mööbliesemete restaureerimine (54 mööblieset), kultuurivara andmebaasi jooksva arvestuse pidamine, täiendamine, kultuurivara vastutuse lepingute sõlmimine halduritega jm, andmebaasis hetkel 484 eset. (M.Meus).

9.5. Hoiutingimuste parandamine

- 1) Hoiustatud, sh puhastatud, ümbristatud ja pakendatud, kantud kohakataloogidesse aasta jooksul ajaloolisesse kogusse, arhiiv- ja fotokogudesse laekunud museaalid. (V.Lell, M.Tuuling);
- 2) Puhastatud ning vahetatud välja ümbrised ja karbid aasta jooksul digiteeritud fotomaterjalidel (V.Lell);
- 3) Töö näitustega: museaalide tagastamine hoidlasse, museaalide puhastamine ja uute näituste koostamisel eksponeerimiseks ettevalmistamine. (M.Tuuling, V.Lell, T.Vint, T.Lõbu);
- 4) Teostatud regulaarselt muuseumi ekspositsioonides museaalide kohaloleku kontrolli, täiendatud nimekirju, juhendatud saalitöötajaid. (V. Lell, M.Tuuling);
- 5) Kogutud andmeid ja jälgitud ekspositsioonisaalide ja hoidlate kliimat (temperatuur, õhuniiskus). (V. Lell, T.Vint);
- 6) Koostatud muuseumi ekspositsioonide korrashoiu põhimõtted, teostatud regulaarselt (2 x aastas) puhastustöid (vitriinid, museaalid jm) toomkirikus ja tähetornis (T.Vint, V.Lell, M.Tuuling, K.Rätsep, J.Laidla);
- 7) Teostatud museaalide seisundi järelvalvet kõigis hoidlates, fikseeritud kahjustused püütud kõrvaldada (külmutusprotseduurid, konserveerimine jm). (T.Vint, V.Lell, M.Tuuling);
- 8) Kontrollitud kemikaalide kogu (S.Sisask, M.Tuuling).

9.6. Muuseumikogu kasutamine/laenutused (püsi- ja ajutised näitused, teaduslik kirjeldamine, fotograferimine, koopiatellimused, päringud jm)

- 1) Ajalooline (teadusriistade ja õppevahendite) kogu – külastusi 103 (sh 15 asutusevälist), kasutatud/laenutatud 2915 museaali (sh 38 asutuseväliste külastajate poolt). (M. Tuuling)
- 2) Ajalooline (kultuurilooline) kogu – külastusi 38, (sh 9 asutusevälist). Kasutatud/laenutatud kokku 575 museaali (sh 159 asutuseväliste külastajate poolt). (V. Lell)
- 3) Ajalooline kunstikogu – külastusi 8, (sh 1 asutusevälist), kasutatud/laenutatud 11 museaali (sh 5 asutuseväliste külastajate poolt). (V. Lell)
- 4) Arhiivkogu – külastusi 83 (sh 23 asutusevälist). Kasutatud/laenutatud 1393 museaali (sh 401 kasutati asutuseväliste külastajate poolt). (V. Lell)
- 5) Fotokogu – külastusi 55 (sh 35 asutusevälist). Kasutati/laenutati 808 museaali (sh 463 asutuseväliste külastajate poolt. (V. Lell)
- 6) Täidetud 25 asutusevälist koopiatellimust, välja antud 238 digifotot. (V. Lell, A. Tammiste)
- 7) Dspace.utlib.ee kataloogi „TÜ Ajaloo muuseum“ külastusi 07-12.2013 kokku 841 (alates 2007 külastusi kokku 11823 sh USA 7701).

9.7. Deponeerimine

- 1) Koostatud 23 väljaandeakti; muuseumi kogudest laenutatud 150 museaali: 44 ajaloolist eset, 5 kunstieset, 80 arhiivmaterjali ja 21 fotot. Välja laenutatud 165 kogudes eelregistreeritud objekti. Tagastatud 42 varem laenutatud eset. (L. Kriis).
Deponeerimine näitustele väljaspool muuseumi: “Kellu ja kitarriga. Eesti Üliõpilaste Ehitusmaleva töösuved” avatud 2.07.2013 Pärnus, 17.01.2014 Eesti Rahva Muuseumis (158 sü) ning “Pildiplahvatus. Kunst ja fotograafia Eesti 19. Sajandi visuaalkultuuris” 19.09.2013-20.01.2014 Kumu kunstimuuseumis (55 sü);
- 2) Koostatud 10 ajutist vastuvõtuakti/hoiule võtmise akti muuseumis näitustel eksponeeritud 76 eseme kohta („Ülikooli varakamber“ jt). (L. Kriis)

9.8. Museaalide teaduslik kirjeldamine infosüsteemi MuS, elektronkataloogi Ester ning TÜ digiarhiivi DSpace vahendusel:

- 1) Muuseumikogu teaduslik kirjeldamine infosüsteem MuS-i vahendusel. Kokku teaduslikult kirjeldatud **2298 museaali**, täiendatud 420 museaali kirjeid ning lisatud 4306 digikujutist, sh:
  - a) füüsika-keemia kogu: 360 museaali, täiendatud 420 museaali kirjed (kokku 780) ning lisatud 480 digikujutist (T.Pung);
  - b) meditsiinikogu: 1677 museaali ning 3515 digikujutist (S.Sisask);
  - c) astronoomia-matemaatikakogu: 216 museaali ning 266 digikujutist (J.Laidla);
  - d) arhiivkogu: 45 museaali koos digikujutistega (K.Rätsep);
  - e) lisatud digikujutisi 300 museaali kohta (T.Vint);

- 2) Sisestatud retrospektiivselt infosüsteemi MuS **2829 museaali** kirjed, täiendatud 103 museaali kirjeid, lisatud 2280 digikujutist, sh:
  - a) kultuurilooline kogu 198 museaali (V.Lell 66, M.Tuuling 88, K.Rätsep 9, M.Meus 32, T.Lõbu 3); täiendatud 103 museaali kirjet (T.Lõbu);
  - b) füüsika-keemia kogu 995 museaali koos digikujutistega (K.Rätsep);
  - c) meditsiini kogu 1085 museaali koos digikujutistega (K.Rätsep 1074, V.Lell 11);
  - d) arhiivkogu 350 museaali koos digikujutistega (K.Rätsep 200, V.Lell 150);
  - e) fotokogu 186 museaali (V.Lell);
  - f) ajalooline kunstikogu 15 museaali (V.Lell);

- 3) Koostatud ja sisestatud TÜR-i elektronkataloogi Ester (alakogu „TÜ muuseumi raamatukogu“) arhiivkogu **332 trükise** kirjed. (V.Lell);
- 4) Koostatud ja sisestatud TÜR-i elektronkataloogi Ester **451 eksemplari- ja 447 bibliokirjet** 630 digikujutise kohta (205 foto, 199 negatiivi ja 226 klaasnegatiivi). (A. Tammiste);
- 5) Sisestatud TÜ digitaalarhiivi DSpace'is („TÜ ajaloo muuseum“) **451 sissekannet** (630 foto, negatiivi ja klaasnegatiivi kohta). (A. Tammiste);

- 6) Korrastatud MuSi sisestamiseks TRÜ fotolaboratooriumi negatiivide kogu (1949-1998). Andmed sisestatud Exceli tabelisse, kokku on andmebaasis 60 878 kirjet (kogus negatiivikaadreid). (J. Laidla);
- 7) Eelregistreeritud laekunud materjale MuSi 366 eseme osas (V.Lell 221, T.Lõbu 121, L.Kriis 24);
- 8) MuSi administreerimine muuseumis (koolituste kooskõlastamine jm infosüsteemi toimimise küsimuste lahendamine). MuSi konserveerimismooduli töörühmas osalemine. (T.Vint).

9.9. Digiteerimine

- 1) Tellitud arhiivmaterjalide digiteerimisteenus TÜ raamatukogult: digiteeritud haridustegelase Julius v. Schröderi fotoalbum (1857), fotograaf Charles von Borchardi käsikirjaline luulealbum (1860. aastad), korp! Estonia album-päevaraamat (1913-38), G.F.Schlateri litograafiad N.Pirogovi anatoomiaatlasele (1837-38), ning album TÜ üliõpilaste autogrammidega (1817-19). (V.Lell, L.Kriis);
- 2) Korraldatud muuseumi digiarhiivi loomine (ülesehitus, tööpõhimõtted). (L.Kriis, V.Lell, J.Laidla, L.Leppik, T.Vint).

9.10. Projektid

- 1) „TÜ ajaloo muuseumi kultuuriloolised kogud“ (Haridus- ja teadusministeerium): aruanne 2013 ja taotluse 2014 esitamine (L.Kriis);
- 2) Kultuuriministeeriumi Muuseumide arendamise programmi projekti “Eesti muuseumide meditsiinilooliste kogude ja esemete kaardistamine” (3.05.2013-31.01.2014) täitmine: ülevaade Eesti muuseumides asuvatest meditsiinialastest kogudest (L. Kriis, S.Sisask, K.Kalling).

10. PRAKTIKAD JA JUHENDAMISED

10.1. Koolitused ja muuseumipraktika juhendamised

Janet Laidla. TÜ ajaloo ja arheoloogia instituudi üliõpilase Mart Ilvese juhendamine

Virge Lell. TÜ info- ja dokumendihalduse tudengite (Kerli Rätsep, Aksella Link, Raili Randla) arhiivihalduse praktika juhendamine (3.06-21.06. 2013)

Mariann Raisma. Muuseumitöötajate täiendkoolituskursuse programmi koordineerimine (koos TÜ elukestva õppe keskuse ja kultuuriministeeriumiga)

Tiina Vint. Tartu Ülikooli info- ja dokumendihalduse tudengi Kerli Rätsepa tööpraktika juhendamine (jaanuar-detsember 2013).

Tiina Vint. Lääne-Virumaa koolituspäev väikemuuseumitele: pabermaterjali säilitamine muuseumis. (29. 10. 2013)

10.2. Loengud

Lea Leppik:

„Eesti institutsioonide ajalugu“ Viljandi kultuuriakadeemias

„Akadeemiline kirjutamine“ organisatsiooni infotöö magistriõppele TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudis;

Mariann Raisma:

„Sissejuhatus museoloogiasse“ Eesti Kunstiakadeemias

10.3. doktoriõppe juhendamine

Lea Leppik:

Toomas Hiio, doktorant, (juh) Lea Leppik, Pärtel Piirimäe, Tartu Ülikooli üliõpilaskonna kujunemine 1802–1914/1918

Mariann Rammo, doktorant, (juh) Juhan Maiste, Lea Leppik, Ülikool Tartu linnaruumi kujundajana 1798-1828, Tartu Ülikool

L.Leppiku juhendamisel valminud lõputööd Viljandi Kultuuriakadeemias:

Maire Pariots. Tartu tarbijate kooperatiiv aastatel 1941 – 2012. Ülesanded ja struktuur.

Eneken Ulmas. Võru teenindustootmisvalitsuse kui institutsiooni põhiülesanded 1945-93.

Angela Härm. Võhma lihakombinaat 1928–1996

Eveli Leemets. Arstide kutsekoda: kutsekoja ülesanded, struktuur ja liikmeskond 1935-1940)

Valminud tööd TÜ ajaloo ja arheoloogia instituudis:

Agda Grahv. Eesti avalike arhiivide nõukogude perioodi arhiivimaterjalide kasutatavus tööstusettevõtete ajaloo uurimisel Viljandi Tuletikuvabriku näitel (M.A.)
Maarja-Liisa Laanetu. Tartu eeslinn Karlova ning tema asutused 20. sajandi esimesel Veerandil (B.A.)

11. PERSONALI ARENG

11.1. Personaalia

Tööleping lõppes: Oljana Belokon, Ene Kudak, Virko Annus, Jaan Erik Laja, Mihkel Truman, Sirje Vägi, Toomas Vahtra, Jaroslavna Nazarova
Uued töötajad: Harry Rull, Mairo Rääsk

11.2. Kraadiõpe

Viljar Valder, TÜ filosoofiateaduskond, Ajaloo- ja Arheoloogia Instituut, arhiivindus, magistriõpingud
Ken Kalling, Lundi Ülikool, arheoloogia, doktoriõpingud
Janet Laidla, TÜ filosoofiateaduskond, Ajaloo- ja arheoloogia instituut, doktoriõpingud

11.3. Koolitused

- 1) Infosüsteem MuS koolitused (Medisoft);
- 2) „Säilitamine muuseumis – museaalid ja teave“ (Tartu Kõrgem Kunstikool). (M.Tuuling);
- 3) „Kiirguskaitse alused“ (TÜ füüsika instituut 21.03.-22.03.2013, 14 t). (T.Pung);
- 4) Eesti Kunstiteadlaste Ühingu seminar „Öö muuseumis ehk kuidas näidata (kunsti)ajalugu“ 08.03.2013. (T.Vint);
- 5) Kristjan Otsmanni koolitus „Kaasav projektijuhtimine“ 20.06.2013 ja 28.08.2013;
- 6) Muuseumide infopäeval Eesti Ajaloomuuseumi Maarjamäe lossis, Muuseumiseaduse tutvustus 3. 09. 2013. (T.Vint);
- 7) Eesti Muuseumide XVI Festival Narvas 23.-24.09.2013. (T.Lõbu, T.Vint, T.Pung, S.Sisask);
- 8) MuSi –teemalised varahoidjate neljapäevakud 1 x kuus (T.Vint);
- 9) Õppereisid Riia, Amsterdami ja Kopenhaageni (T.Lõbu) ning Suurbritannia muuseumidesse (L.Kriis, V.Lell, J.Laidla, L. Leppik);
- 10) Eesti Punase Risti esmaabi 6-tunnised täiendkursused, tunnistus nr. 9617, 12.02.2013). (V.Lell)
- 11) TÜ keelekeskuse inglise keele kursused;
- 12) Exceli algtaseme koolitus (28.02.2013);
- 13) Seminar „Levinumad probleemid töökeskkonnas“ (09.10.2013). (V.Lell);
- 14) Ennistuskoda Kanut täiendkoolitus „Tapeedid“ 17.09 ja 01.10.2013. (T.Vint);
- 15) Muinsuskaitse usaldusisikute teabepäev Tartus 8. 10.2013. (T.Vint).

11.4. Kuuulumine erialaseltsidesse:

Eesti Muuseumiühingu liikmeid: 11

Janet Laidla: Akadeemiline Ajalooselts (AAS), esimees; Õpetatud Eesti Selts (ÕES), revisjonikomisjoni liige

Lea Leppik: liige AAS, ÕES, Teadusajaloo ja Teadusfilosoofia Eesti Ühendus (TTEÜ), ICOM

Leili Kriis: liige TTEÜ, ICOM

Terje Lõbu: liige TTEÜ, ICOM

Mariann Raisma: liige ICOM (INTERCOM, UMAC); Eesti Muuseumiühing, juhatuse liige; Universeum, liige; European Museum Forum, Eesti esindaja

12. ARENDUS-, HALDUS- JA MAJANDUSTEGEVUS

Lossi 25:

- I korruse remont (tambur, fuajee, garderoob, tualetid, kassatsoon) (märts-juuni 2013; hauakambri klaasimine oktoober 2013 // peatöövõtja OÜ Haspo)
Muuseumipoolsed projektijuhid: M. Raisma, T. Vint
- Varemete konserveerimine (OÜ Haspo)
- Schindleri lifti restaureerimine (märts-juuli, avamine 2.08.2013// peatöövõtja: AS Elif)
Muuseumipoolne projektijuht: T. Vint
- Lossi 25 tuletõkkeseksioonide moodustamine ja evakuatsiooniteede määratlemise ning projekteerimiskoosolekutel osalemine muuseumi esindajana (T.Vint)

Lossi 38:

- VA Pedagogicum'i õppeklasside väljaehitamine (Tartu Restauraator)
Muuseumipoolne kontaktisik: Tiina Vint

TARTU ÜLIKOOLI KUNSTIMUUSEUMI ARUANNE

1. MUUSEUM kogupind 642 m²

Ekspositsioonipind 292 m²

2. PERSONAL: 11 inimest (8,6 ametikohta)

3. KOGUD: 30305 museaali

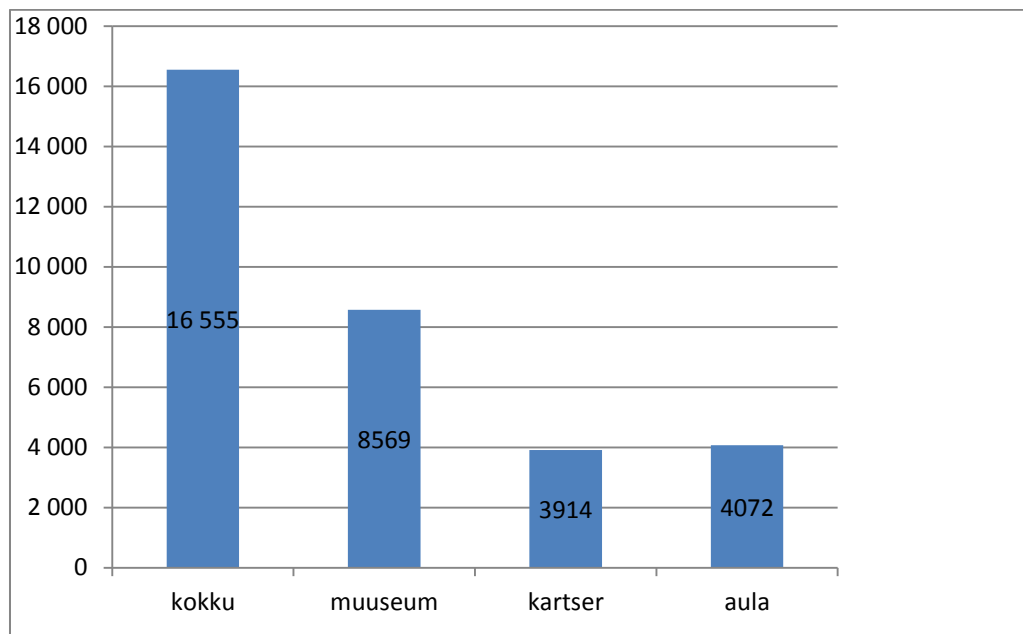
Andmebaasis MUIS 11 520 museaali

Digiteeritud ca **1300** museaali

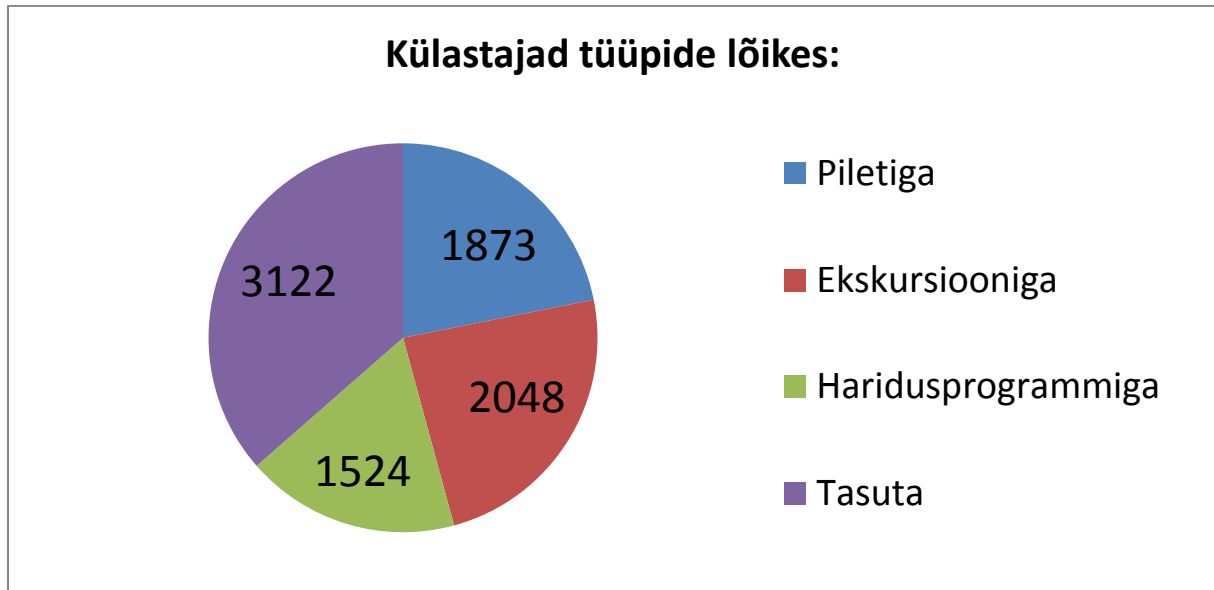
Ajutised deponeerinud seisuga 31.12.2013: **141** museaali sh TÜ allüksustes 110 museaali

Kogude kasutamine: **607** museaali

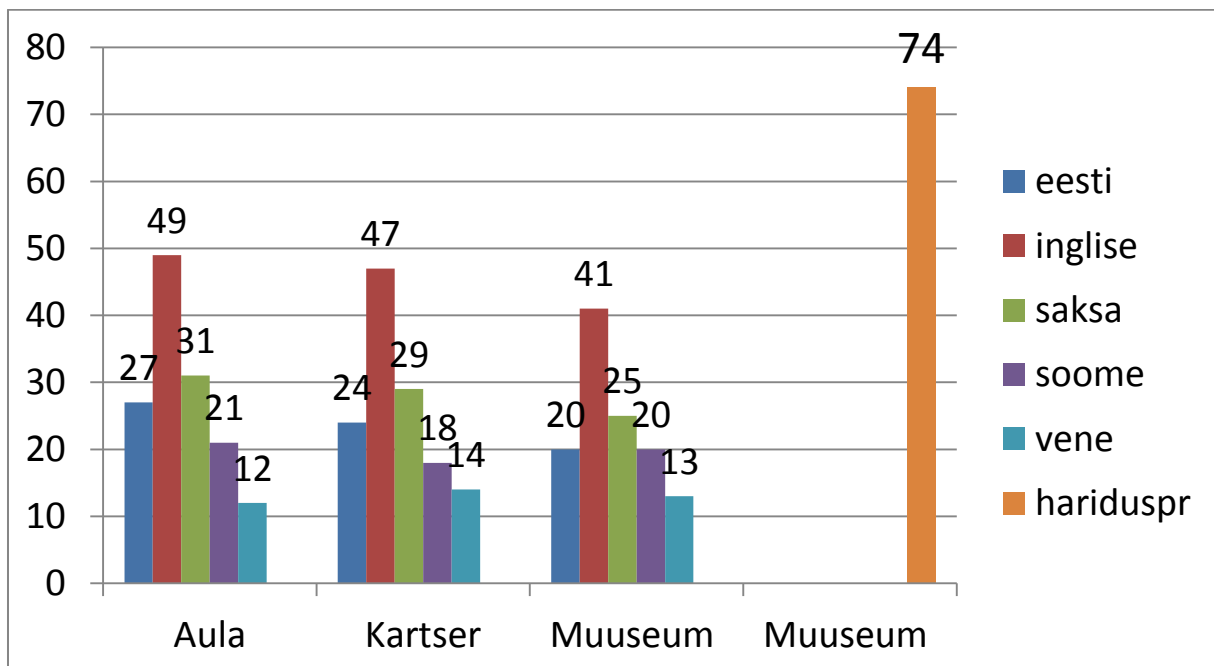
4. KÜLASTUSI kokku: **16 555**, neist tasuta **18,9%** (tasuta TÜ üliõpilased, kunstikoolid, kunstikolmapäevade, teadlaste öö jm kunstiürituste osavõtjad)

5. TEENUSED

Kokku ekskursioone aulasse 140, kartserisse 132, kunstimuuseumisse 119, haridusprogramme muuseumis 74

6. NÄITUSED

23.11.2012-15.05.2013 **Puuse lõigatud pildid. Jaapani traditsiooniline puulõikegraafika**
(Kuraatorid I. Sähk, I. Kukk; kujundajad R. Eerik, M. Kaljuste)

5.04-24.05 **Muuseumis on . . . ?!** (Idee J. Anderson; kujundajad K. Valk, A. Arus)

20.05-05.06 **Laste joonistusvõistluse „Muuseumis on . . .?!“** tööde näitus Tasku Keskuses. (U. Peterson, K. Valk)

30.05-15.09 **Mare Vint. Joonistused läbi viie aastakümne.** (Kuraator Ü. Kruus; kujundaja A. Tolts)

14.06-28.06 **Muumiad** (J. Anderson)

25.09-16.10 **Väljapanek Eesti maalikunstist** (K. Valk)

17.10.2013-17.05.2014 **Muusade tempel** (Kuraator J. Anderson; kujundaja M. Väinsar)

7. ÜRITUSED

16.01 Kunstikolmapäev. Ringkäik kuraatoriga näitusel „Puusse lõigatud pildid. Jaapani traditsiooniline puulõikegraafika“. (I. Sahlk)

21.02 Raamatuesitus. I. Kukk, I. Sahlk (2013) *Puusse lõigatud pildid. Jaapani traditsiooniline puulõikegraafika*. Tartu Ülikooli Muuseumid.

13.03 Kunstikolmapäev. Film „Kirsiõied - Hanami“. (I. Sahlk)

05.04 Näituse avamine, „Muuseumis on . . .?!“

06.04 Perepäev. TÜ kunstimuuseumi sünnipäeva tähistamine. (J. Anderson, K. Valk, U. Peterson)

17.04. Kunstikolmapäev. Surimaskid teadusloos. Ken Kalling. (U. Peterson)

15.05 Kunstikolmapäev. Ekspressiivsed laste joonistused. Tiia Laak (J. Anderson)

18.05 Muuseumiöö. Öös on inimesi (U. Peterson, K. Palginõmm, K. Valk)

30.05 Näituse avamine. „Mare Vint. Joonistused läbi viie aastakümne“.

01.06 Lastekaitsepäev Tartu linnaruumis. (K. Valk)

22.07 Hansapäevad. Antiikaja aroomid. (K. Valk)

11.09 Kunstikolmapäev. Kohtumine kunstnik Mare Vindiga. (I. Sahlk)

27.09 Teadlaste Öö. Muumiad. (U. Peterson, J. Anderson, TÜ arheoloogia kabinet)

17.10 Näituse avamine. „Muusade tempel“

30.10 Kunstikolmapäev. „Unistus ideaalsest muuseumist. Valgustusajastu visioonid ning nende mõju Eesti muuseumidele. Mariann Raisma (J. Anderson)

18.11 Akadeemilise pärandi päev. W. Hogarhi gravüüri „Valimiste pidu“ (1755). (K. Tiideberg)

12.12 Loeng. *Expediitio Pompeiana Universitatis Helsingiensis*. Dr. Eeva-Maria Viitanen, Helsingi ülikool. (J. Anderson, Prof. K. Viiding)

25.10 TÜ perepäev. (K. Valk, K. Palginõmm, M. Valk)

Koolivaheajaprogrammid, töötoad

02.01 Kirja- ja trükikunst. Koolivaheajaprogramm (K. Valk)

03.01 Kirja- ja trükikunst. Koolivaheajaprogramm (K. Valk)

12.01 Jaapani kalligraafia töötuba (E. Miyano)

19.01 Jaapani kalligraafia töötuba (E. Miyano)

19.03 lüürid kirjad. Koolivaheajaprogramm (K. Valk)

20.03 Antiikaja laste mängud. Koolivaheajaprogramm (K. Valk)

21.03 Kirja- ja trükikunst. Koolivaheajaprogramm (K. Valk)

21.10 Hullu Teadlase koolivaheaja laager. (K. Valk)

22.10 Avastusretk minevikku. Koolivaheajaprogramm (K. Valk)

23.10 Avastusretk minevikku. Koolivaheajaprogramm (K. Valk)

06.12 Tartu linna Jõuluaken. Töötuba (K. Valk, M. Valk)

16.-20.12 TÜ töötajatele jõuluootehommikud. Töötoad. (J. Anderson, K. Valk)

Sünnipäevaprogrammid

Viidi läbi 2 sünnipäevaprogrammi (K. Valk)

8. SÄILITUSTÖÖ

8.1. Deponeerimine

Vormistatud 14 väljaandeakti, millega anti ajutiselt muuseumist välja 50 maali, 14 skulptuuri, 19 graafilist lehte (I. Sakh, J. Anderson) Kokku: 83

Koostatud 3 vastuvõtuakti muuseumi ajutistel näitustel tööde eksponeerimiseks (60 kunstiteost)

8.2. Andmebaasi täiendamine, inventeerimine

Andmebaasis MuS 11 520 kirjet seisuga 31.12.2013

Excelisse sisestatud 2697 gemmivalandi kirje MuSi kandmise korraldamine, materjali eel- ja järelkontroll (J. Anderson)

MuSi sisestatud 30 ikoon teaduslik kirjeldus koos digikujutisega (K. Valk)

MuSi sisestatud retrospektiivselt 1471 graafikakogu kirjet (K. Palginõmm), 6 kirjet (I. Sakh), 126 kirjet (K. Tiideberg). Kokku: 1603 graafilist lehte

MuSi sisestatud retrospektiivselt 115 numismaatikakogu kirjet, kontrollitud teaduslik kirjeldus (J. Anderson)

Sisestatud MuSi 118 graafilise lehe, 30 ikooni, 256 maali, 9 mündi, 35 antiikoriginaali, 47 skulptuuri digikujutist. Kokku: 495 digikujutist (K. Valk, J. Anderson, K. Tiideberg)

Inventeeritud graafilisi lehti 150 (I. Sakh), 30 (K. Tiideberg). Kokku: 180

Muuseumi digikogu info täiendamine, 73 maali (M. Valk)

300 pildifaili MuSi kandmiseks sobivasse suurusesse vormistamine ja digikogusse sisestamine (M. Valk)

8.3. Kogude näitamine seoses uurimistöö, näituste planeerimise ja õppetööga jm

Mündivalanditekoogu 188; ikoonikogu 7; skulptuurikogu 9, graafikakogu 200; maalikogu 5. Kokku: 409

8.4. Restaureerimine-konserveerimine

30 graafilist lehte restaureeritud (A. Arus)

36 graafilisel lehel asendatud vanad paspartuud arhiivipüsivate ja happevabade paspartuudega (A. Arus)

3 graafilist tööd vormistatud säilitamiseks, kinnitatud alusele, mapistatud (A. Arus)

4 skulptuuril puhastatud ja konserveeritud (A. Ilves)

1 skulptuuri vigastatud modelleeringu restaureerimine (A. Ilves)

Restaureeritud 7 maaliraami, kiottti ja ikooniraami (M. Väinsar)

Muumia kirstu puhastamine, lõuenditükkide ja luude paigutamine säilituskarpidesse (A. Arus, J. Anderson)

Näitusele minevate graafiliste lehtede raamimine ja raamidest eemaldamine säilitamiseks (A. Arus)

Skulptuuride ja statuettide evakueerimine antiigihoidla kapist pärast põranda vajumist (J. Anderson, A. Arus, U. Peterson)

Tarbekunstikogu kolimine antiigihoidlast saabuva hoidlaremondi ootuses (K. Valk)

9. TEADUS JA ÕPPETÖÖ

9.1. Uuringud

Muumiate röntgenuuringud ja pildistamine TÜ arheoloogiakabinetis (J. Anderson, U. Peterson, R. Saage, E. Rannamäe, M. Malve, R. Rammo)

10.2. Päringutele vastamine

O. Pääsuke, päring perekonna poolt muuseumile müüdnud ikoonide kohta (K. Valk)
K. Polli, päring Voroneži evakueeritud maalide kohta (K. Tiideberg)
R. Artel, päring koloniseerimist puudutava graafika kohta (K. Tiideberg)
Dr. J. Zahle, päring Thorvaldseni tööde järgi valmistatud valandite kohta (J. Anderson)
Dr. A. Irollo, pärin K. Morgensterni käsikirjade kohta (J. Anderson)

10.3. Projektid

Projekti „TÜ kunstimuseumi vanagraafika, maalide, müntide, antiikoriginaalide, 19. saj fotode jm kunstikogud“ tegevused, andmebaasi MulS arendamine, projekti juhtimine (01.02-23.09 I. Sakh, 24.09-31.12 J. Anderson), aruande ja uue taotluse koostamine (J. Anderson)
Jaapani Fondi toetatud projekti tegevuste lõpetamine ja aruandlus (I. Sakh)
Tartu Linnavalitsuse toetatud muuseumiprogrammide projekti lõpetamine ja aruandlus (K. Valk)
Koostöölepingu ettevalmistamine, ERM, Raadi kataloogi väljaandmine (I. Sakh)

10.4. Ettekanded

Posterettekanne „Ikoonimaali aktiivõppeprogramm“. ERM, konverents *Ajumaht*. (K.Valk)

10.5. Publikatsioonid

J. Anderson, I. Sakh (2013) „Haridustöö ja õpetamine 19. sajandi muuseumis. Tartu Ülikooli kunstimuseum kui muuseumipedagoogika sünnipaik.“ *Eesti Muuseumiühingu ajakiri*, 33, 46-49.

I. Kukk, I. Sakh (2013) *Puusse lõigatud pildid. Jaapani traditsiooniline puulõikegraafika*. Tartu Ülikooli Muuseumid.

J. Anderson (2014) „Begg leave most respectfully to inform his Friends and Public that he has on sale the most extensive collection of casts in sulphur [. . .]¹.“ *Colloquium Balticum Proceedings*. Georg Olms Verlag, xxx-xxx [ilmumas]

M. Roosalu, **U. Peterson**. Pildistustest pildini. Foto- ja trükkimenetlused 19. sajandil (From Taking Photographs to the Picture -- Photographic and Printing Processes in the 19th Century). Eesti Kunstimuseum. xxx-xxx [ilmumas]

10.6. Kogude kasutamine publikatsioonides

E. Tammiksaar (2013) „Gerhard Baron von Maydell (1835–1894) und die Bedeutung seiner Forschungen in Nordost-Sibirien“. E. Kasten (Toim.) *Reisen an den Rand des Russischen Reiches: Die wissenschaftliche Erschließung der nordpazifischen Küstengebiete im 18. und 19. Jahrhundert*, 243-26. Kulturstiftung Sibirien.

10.7. Juhendamine

Nele Ambose lõputöö. Õlimaal paberil ja lõuendil: Elmar Kitse maali „Grotesk“ (1966) ja Lembit Saartsi maali „Kannuga naine“ (1958) restaureerimine. Tartu Kõrgem Kunstikool, Maalingute osakond (A. Arus)

10.8. Loengud

Kuidas viidata antiikkunstile. Seminar kl fil üliõpilastele (J. Anderson)

---

¹ The advertisement of the coin casts of Mr. Doubleday's business was published on the back cover of the book J. Y. Akermann, *A Descriptive Catalogue of Rare and Unedited Roman Coins: From the Earliest Period of Roman Coinage, to the Extinction of the Empire under Constantinus Paleologos*, London 1834: Effingham Wilson, Royal Exchange.

Sissejuhatus erialasse. Klassikalise fil sõsarteadused. Numismaatika ja kunstiajalugu. FLGR02.133, 1 loeng (J. Anderson)

Rooma elamu. Rooma rahasüsteem. Õigusteaduskond Rooma õiguse loengu raames. (J. Anderson)

Teadus- ja koostööprojektid

J. Anderson osales grandiprojektis ETF9362 Georges Frédéric Parrot`ja Thomas Jeffersoni poolt rakendatud valgustusajastu haridusideed ning nende tõlgendusvõimalused 21. sajandi hariduses.

10. PERONALI ARENG

31.01.2013 lõppes Inge Kuke tööleping

30.09 lahkus töölt projektijuht Uku Peterson

01.10 asus tööle projektijuht Marit Valk

01.11 asus tööle graafika koguhoidja Kristiina Tiideberg lapsehoolduspuhkusel oleva I. Sahki asendajana

11.1. Kraadiõpe

J. Anderson. TÜ filosoofiateaduskond, germaani, romaani ja slaavi filoloogia instituut, klassikalise filoloogia osakond, doktoriõpe

I. Sakh. TÜ filosoofiateaduskond, Ajaloo ja arheoloogia instituut, kunstiajaloo osakond, doktoriõpe

K. Palginõmm. TÜ filosoofiateaduskond, Ajaloo ja arheoloogia instituut, kunstiajaloo osakond, doktoriõpe

K. Tiideberg, Tallinna ülikool, Eesti Humanitaarinstituut, doktoriõpe

M. Valk magistriõpe, TÜ sotsiaal- ja haridusteaduskond, ühiskonnateaduste instituut, ajakirjanduse õppetool, magistriõpe

11.2. Erialased koolitused

Analüütilised testid/värvusrektsioonid. Ennistuskoda Kanut, koolitaja Heige Peets (A. Arus)

Vaakumtaustamine, nn ududubleerimine. Eesti Kunstimuuseumi konserveerimisosakond, praktilise töö juhendaja Alar Nurkse (A. Arus)

Ajalolised pabertapeedid ja nende säilitamine. Ennistuskoda Kanut (A. Arus)

Muuseumi kevadseminar „Muuseumi ruumid ja väärtused“. Lennusadama, Teletorni ekspositsiooniga tutvumise muuseumi külastajaruumi väärtuste analüüs. (A. Arus, M. Väinsar. A. Ilves, U. Peterson, I. Sakh, J. Anderson, S. Õunma, E. Anslan, K. Palginõmm)

Autoriõiguste workshop. TÜ KTKDK (I. Sakh)

Loengud graafikast ja fotograafiast. Prof Stephen Bann, TÜ KTKDK (I. Sakh)

Osalemine andmebaasi MuIS koolitustel. OÜ Medisoft. (J. Anderson, I. Sakh, K. Valk, A. Arus)

„Kindluskirik kui redupaik. Müüt või reaalsus?“ Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek, Kaur Alttoa (K. Tiideberg)

„Paber ja vesimärgid varauusaegses Eestis“. Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek, Meelis Friendenthal (K. Tiideberg)

„Kuidas kommunikeerida kogusid Erinevad võimalused (püsi)näituseks“. Tartu kunstimuuseumi rahvusvaheline seminar (K. Tiideberg, K. Palginõmm)

Õppekäik Riia muuseumitesse (K. Tiideberg)

Kassasüsteemi NOOM koolitus (M. Valk)

„Kasav ja mõjukas koolitamine“, TÜ personali koolitus (K. Valk)

„Kollegilt kolleegile haridusprogramm R. Kurvitsa näitusel KLAASPALEE“. KUMU hariduskeskus (K. Valk)

Ikoonialane täiendkoolitus ja meistriklassis osalemine. (K. Valk)
Muuseumipedagoogide suvekool. (K. Valk)
Õppereis Londoni, Oxfordi ja Cambridge muuseumitesse, Eesti Muuseumiühing (J. Anderson)
Kaasav projektijuhtimine I, II. Selge Pilt, Kristjan Otsman. (J. Anderson, I. Sahl, U. Peterson)
Kogumisteemaline koolitus. L. van der Mensch. (J. Anderson)
Loeng. Sissejuhatus allveearheoloogiasse. M. Roio. (J. Anderson)
Loeng. Sissejuhatus klassikalisse arheoloogiasse. E.-M. Viitanen (J. Anderson)

11.3. Kuulumine erialaseltsidesse

J. Anderson: EMÜ, *International Association of the Conservation and Promotion of Plaster Cast Collections*

K. Valk: EMÜ

I. Sahl: EMÜ, ICOM

K. Tiideberg: ÕES

A. Ilves: Eesti Konservatorite Ühing, auliige

A. Arus: EKÜ, EMÜ

12. RUUMIDE ARENG

30.01 Antiigifondi pöranda läbivajumine, teostatud uuringud, võetud hinnapakkumised, eritatud taotlus kinnisvaraosakonnale (I. Sahl, J. Anderson, peahoone haldur K. Kallion)

17.10 Muuseumi õppeklassi sisustamine ja avamine (K. Valk, J. Anderson)

TARTU ÜLIKOOLI MUUSEUMIDE TURUNDUS JA KOMMUNIKATSIOON

- Muuseumide ühine plakatikujundus leidis järjest intensiivsemat kasutamist erinevates muuseumides;
- Ühiseid identiteedielemente kasutades trükiti saksa-, inglise- ja venekeelseid voldikuid Tartu Ülikooli ajaloo muuseumi (sh tähetorn ja vana anatoomikum) kohta;
  - tegeletud on muuseumide ühisturundusega (ühispiletite reklaamimine, ühised messid, ühisüritused) ning kaasatud on ka Tartu Ülikooli botaanikaaeda;
  - jätkatud on koostööd portaalidega nagu Tartu Kultuuriaken, Kuhuminna.ee, Turismiweb, Visittartu.com, Eesti Muuseumide infokeskus, Puhka Eestis. Lisaks on alustatud koostööd portaaliga Piletita (piletita.ee), Perekool (perekool.ee), Haridusportaal (haridusportaal.ee) jne;
- edukat koostööd on tehtud portaaliga Kuhu Minna Koos Lastega (lastega.ee), kus reklaamitakse näiteks sünnipäevade tähistamise võimalusi. Portaali esindajatega koostöös on korduvalt lastekas.ee Facebooki lehel korraldatud loosimänge Hullu Teadlase populariseerimiseks ning Hull Teadlane on osalenud ka portaali poolt korraldatud üritustel lastele töötubasid läbi viies;
- iganädalane koostöö Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse infokirjaga ning Tartu Ülikooli infokirjaga;
- otsene koostöö: Tartu Postimees, Universitas Tartuensis, Eesti Päevaleht, Õhtuleht, Vikerraadio, Kuku raadio, Aktuaalne Kaamera, Ringvaade, Terevisioon, OPI, Ajavaod, Eesti Ekspress, Linnaleht, Tartu Ekspress, Sakala, Maaleht, Pere ja Kodu, Psühholoogia Sinule, Horisont, Tallinna TV, TV 3, Kanal 3, Klassikaraadio, Elmar, Raadio 4, Sirp, Pereraadio, Õpetajate Leht, Kanal 2, Delfi.ee, Postimees.ee, Aialeht.ee, Bioneer.ee, Novaator. Pressiteated leiavad arvestatavat kajastust Eesti populaarsemates meediaväljaannetes ja online-kanalites;
- aktiivselt on eksponeeritud plakateid nii tasuta kui tasulistel pindadel;
- Tartu Ülikooli muuseumide ja botaanikaaeda puudutavaid teateid edastatakse arvukatesse listidesse ja otsekontaktidele. Lisaks koostöö kontaktisikuga, kes edastab teateid erinevate ainete õpetajate listidesse;
- koostööd on jätkatud turistidele suunatud voldikute/infolehtedega: Leviringi voldik, Baltic Guide, Estonian Handbook;
- edukalt on avalikkust teavitatud Tartu Ülikooli Muuseumides toimuvatest sariüritustest nagu huvipäevad loodusmuuseumis, kohvi- ja teeõhtud ajaloo muuseumis, vaatlusõhtud ning astronoomialoengud tähetornis, kunstikolmapäevad kunstimuuseumis;
- edukalt on korraldatud ja avalikkust teavitatud suurematest ühisüritustest nagu Teaduslinn, Teadlaste öö, Muuseumiöö ja Akadeemilise pärandi päev;
- aktiivsemalt on toimuvat kajastatud erinevate muuseumide Facebooki lehtedel;

- osaletud on mitmetel ühisturunduse temaatikat kajastavatel koosolekutel koos teiste Tartu muuseumide, muude kultuuriasutuste ja Tartu linnaga;
- töötajate nõ vaba aja veetmise programmi raames külastati teatrietendusi ja näitusi. Uuendusena alustati 2013. aastal ülikooli ajaloo muuseumi suvealguse piknikuga;
- muuseumitöötajatele organiseeriti reis Riiga, et külastada naaberriigi muuseume (sõjamuuseum, kunstimuuseum, meditsiinimuuseum);
- sisse on seatud puhkuste kalender, mis võimaldab töötajatel kursis olla kolleegide eemalviibimistega;
- Tartu Ülikooli muuseumide näitusi reklaamitakse bänneritega Tartu Ülikooli pealehel ja siseveebis;
- TÜ muuseumid (osalises koosseisus) on osa võtnud 1.juuni lastekaitsepäeva ja Tarkuse Päev Tartus üritustest;
- koostööd alustati Tartu Ülikooli kliinikumiga. Sealne kontaktisik edastab ülikooli muuseumide teateid kliinikumi Intraneti kaudu töötajatele;
- laialdast ja mitmekülgset kajastamist leidis Tallinna Tehnikaülikooli muuseumiga koostöös sündinud näitus „Eesti jälg kosmoses – kosmose jälg Eestis“ avamine. Teemaatilisi kajastusi on ilmunud ka juba näituse lahtiolekuajal;
- edukalt on avalikkusele tuntuks saanud Hull Teadlane ja tema kabinet. Avamisüritus 1.mail oli väga populaarne ning info sünnipäevade korraldamise võimaluse kohta on laialt levinud.;
- eduka koostööna on sisse seatud Hullu Teadlase rubriik ajakirjas Täheke (rubriik ilmub üle ühe kuu) ning rubriigi sisu kuvatakse ka Delfi lasterubriigis;
- rohkelt koostööd on tehtud erinevate asutustega seoses Hullu Teadlasega, kes on käinud koolides ning osalenud ka näiteks Uue Õue lastelaupäevadel ja Anne Noortekeskuse üritustel;
- koostöö toimub ka Eesti populaarseima lasteristsõnaga Kumake, kus ilmub Hullu Teadlase ristsõna;
- aasta teises pooles kasutati võimalust ülikooli raamatukogu kohvikus muuseume reklaamida „laurääkijatega“;
- koostööd tehti hotell Londoniga ja hotell Pallasega seoses kosmosenäituse reklaamimisega turistidele;
- ülikooli ajaloo muuseumis on edukalt kassasse müüki toodud suupistetooted (pähkliid); Parroti pähkel, Struve suupiste, Morgensterni maius ja Krause krõps;

Valik olulisemaid ajakirjanduses ilmunud artikleid/saateid:

- 16.01.2013 Aktuaalne Kaamera „Näitusel saab ülevaate anatoomiliste õppevahendite ajaloost“
<http://uudised.err.ee/index.php?0&popup=video&id=53443>
- 17.01.2013 Tartu Postimees „Ajaloomuuseum näitab nõukogudeaegset spikripintsakut“
<http://www.tartupostimees.ee/1106218/ajaloomuuseum-naitab-noukogudeaegset-spikripintsakut> + paberleht
- 28.01.2013 Postimees „Ülikooli varakambri tegijad pälvisid sisearhitektuuri aastapremia“
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20130128&ID=302305>
- 8.02.2013 Tartu Postimees Ülikooli loodusmuuseum saab röödud“
<http://www.tartupostimees.ee/1130538/loodusmuuseum-saab-ued-rodud/> + paberleht
- 5.03.2013 ETV „OP“ Ülikooli varakamber! <http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=136587>
- 7.03.2013 Aialeht „Vaata, millised orhideed Tartu Ülikooli botaanikaaias omavahel võistlevad“
<http://www.aialeht.ee/news/fotod/fotod-vaata-millised-orhideed-omavahel-tartus-voistlevad.d?id=65780378>
- 26.03.2013 Tartu Postimees „Toomkirikus paljastus hauakast“
<http://www.tartupostimees.ee/1181382/toomkirikus-paljastus-hauakast/> + paberleht
- 26.03.2013 Eesti Päevaleht „Tartu kirikus avastati ootamatult haruldane hauakamber“ paberleht + digileht
- 31.03.2013 ETV Ajavaod „Vana anatoomikum“ <http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=137293>
- 08.04.2013 Bioneer „Kosmosenäitus kutsub seiklema minevikku ja tulevikku“
<http://www.bioneer.eu/bioneer/kohalik/aid-15140/Kosmosen%C3%A4itus-kutsub-seiklema-minevikku-ja-tulevikku>
- 11.04.2013 Aktuaalne Kaamera „Kosmosenäitusest“ <http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=137594>
- 11.04.2013 Menu (ERR) „Kosmosenäituse kuraator: Eesti ei jõua kunagi oma kanderaketini“
<http://menu.err.ee/uudised/elu/7ace6180-8a2a-4696-a7dd-a14d4eb68aa3>
- 12.04.2013 Terevisioon „Kosmosenäitusest“ <http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=137602>
- 12.04.2013 Ringvaade „Kosmosenäitusest“ <http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=137617>
- 25.04.2013 TV3 Tondipüüdjad – Vana anatoomikum <http://www.tv3play.ee/play/308207/>
- Mai 2013 Horisont „Kosmonaudid, laktobatsillid ja Tartu“ – Lea Leppik, Marika Mikelsaar
- 08.05.2013 Tartu Postimees „Teadlane kolis labori toomkirikusse“
<http://www.tartupostimees.ee/1228074/teadlane-kolis-labori-toomkirikusse/> + paberleht
- 23.05.2013 Kanal 2 Reporter „Endisest toomkirikust leiti skelett“
<http://www.reporter.ee/2013/05/23/endisest-toomkirikust-leiti-skelett/>
- 24.05.2013 Postimees „Tartu Ülikooli ajaloo muuseumist leiti elusuuruses skelett“
<http://www.tartupostimees.ee/1246604/tartu-ulikooli-ajaloo-muuseumist-leiti-elusuuruses-skelett>
- 24.05.2013 ETV Aktuaalne Kaamera „TÜ ajaloo muuseumist leiti skelett“ (20:50 minutil)
<http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=138748>
- 27.05.2013 Tartu Postimees „Toomel leitud skelett jätab õhku küsimusi“
<http://www.tartupostimees.ee/1248840/toomel-leitud-skelett-jatab-ohku-kusimusi/> + paberleht

- 7.06.2013 Postimees „Botaanikaaed ootab aiapäevale“ <http://www.tartupostimees.ee/1262188/botaanikaaed-ootab-aiapaevale>
- 18.06.2013 Delfi „Tartu Ülikooli kunstimuuseumis saab uudistada muumiaid“ <http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/tartu-ulikooli-kunstimuuseumis-saab-uudistada-muumiaid.d?id=66307038>
- 18.06.2013 Tartu Postimees „Ülikooli kunstimuuseum tõi muumiad kapist välja“ <http://www.tartupostimees.ee/1273268/ulikooli-kunstimuuseum-toi-muumiad-kapist-valja> + paberleht
- 19.06.2013 Reporter „Tartus saab näha muumiaid“ <http://www.reporter.ee/2013/06/19/tartus-saab-naha-muumiaid/>
- 26.06.2013 Tartu Postimees „Tartu botaanikaaed saab sammalde võrra rikkamaks“ <http://www.tartupostimees.ee/1281168/tartu-botaanikaaed-saab-sammalde-vorra-rikkamaks> + paberleht
- 19.07.2013 ETV Aktuaalne Kaamera „Hansapäevad Tartus“ – Hull Teadlane
- 19.07.2013 TV3 Seitsmesed Uudised „Hansapäevad, Teaduslinn ja Hull Teadlane“ <http://www.tv3play.ee/play/315853/>
- 22.07.2013 Tartu Postimees „Lõhnavatel hansapäevadel kohtas värvikaid tegelasi“ <http://www.tartupostimees.ee/1307178/lohnavatel-hansapaevadel-kohtas-varvikaid-tegelasi> + paberleht
- 25.07.2013 Maaleht „Piison kolib varsti Tartu Ülikooli loodusmuuseumi tagasi“ <http://www.maaleht.ee/news/uudised/eesti/uudised/piison-kolib-varsti-tartu-ulikooli-loodusmuuseumi-tagasi.d?id=66491142> + paberleht
- 01.08.2013 Eesti Ekspress Flash! TÜ ajaloo muuseumi lifti taasavamine
- 02.08.2013 Kanal 2 Reporter „Tartus saab sõita ajaloolise „tõstetooliga““ <http://www.reporter.ee/2013/08/02/tartus-saab-soita-ajaloolise-tostetooliga/>
- 02.08.2013 ETV Aktuaalne Kaamera „TÜ ajaloomuuseumis äratati uuele elule Schindleri lift“ <http://uudised.err.ee/index.php?06284533>
- 05.08.2013 Tartu Postimees „Tartu vanim lift sõidab jälle“ <http://pluss.postimees.ee/1321490/tartu-vanim-lift-soidutab-jalle/> + paberleht
- 27.08 Intervjuu ja filmimine Teadlaste ööl (R. Saage)
- 6.09.2013 Tartu Postimees „Kes otsib see leiab seeni ka praegu“ paberleht + <http://www.tartupostimees.ee/1823232/kes-otsib-see-leiab-seeni-isegi-praegu>
- 18.09.2013 ETV Aktuaalne Kaamera „Maavälise elu otsingud“ – Kadri Tinn - <http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=142408>
- 29.09.2013 Tartu Postimees „Teadlaste ööl: külastajate lemmikuks osutus Hull Teadlane“ <http://www.tartupostimees.ee/2090834/teadlaste-ool-kulastajate-lemmikuks-osutus-hull-teadlane> + paberleht
- 04.10.2013 Tartu Postimees „Toomel pandi vaatamiseks välja haruldane hauakivi“ <http://www.tartupostimees.ee/2127674/toomel-pandi-vaatamiseks-valja-haruldane-hauakivi>
- 04.10.2013 ETV Aktuaalne Kaamera „Toomel pandi vaatamiseks välja keskaegne hauakivi“ <http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=142834>

- 7.10.2013 Tartu Postimees „Hauaplaadi tõstmine kujunes parajaks pähkliks“ paberleht +
<http://www.tartupostimees.ee/2328646/hauaplaadi-tostmine-kujunes-raskeks-pahkliks#comments>
- 17.10.2013 Tartu Postimees „Ülikooli kunstimuuseum võtab kokku oma ajaloo“
<http://www.tartupostimees.ee/2564000/ulikooli-kunstimuuseum-votab-kokku-oma-ajaloo> + paberleht
- 18.10 Raadio 4. „Muusade tempel“ (venekeelne intervjuu, J. Šepel)
- 25.10.2013 Õpetajate Leht „Õpilased teevad raketiteadust“ veeb + paberleht
- 26.11.2013 Intervjuu Vikerraadios. Muumiad. (J. Anderson)
- 03.12.2013 Tartu Postimees „Väikerahva proovikivi: humanitaarkultuur ja rahvusvahelistumine“
<http://www.tartupostimees.ee/2616520/lea-leppik-vaikerahva-proovikivi-humanitaarkultuur-ja-rahvusvahelistumine>
- 9.12.2013 Tartu Postimees „Botaanikaaed viib külastajad vürtside maailma“
<http://www.tartupostimees.ee/2624688/botaanikaaed-viib-kulastajad-vurtside-maailma>
- 12.12.2013 Klassikaraadio saade Delta „Hullu Professori õpitoad“
http://klassikaraadio.err.ee/helid?main_id=1705583
- 14.12.2013 Tartu Postimees „Lõhnav näitus ajab suu vett jooksmas“
<http://www.tartupostimees.ee/2631586/lohnnav-naitus-ajab-suu-vett-jooksma> + paberleht
- 18.12.2013 Vikerraadio Huvitaja „Maitsetaimedest ja vürtsidest“
http://vikerraadio.err.ee/helid?main_id=2168751